Ազգ
Azg
25 ՅՈՒՆԻՍ 2004 ՈՒՐԲԱԹ 117 (3039)

Հզոր պայթյուն Ստամբուլում

4 սպանված, 18 վիրավոր

ՆԱՏՕ-ի ստամբուլյան գագաթաժողովին մի քանի օր մնացած, երեկ հզոր պայթյունը ցնցեց այդ քաղաքի կենտրոնական շրջաններից մեկը՝ համալսարանական թաղամասը: Անծանոթ ահաբեկիչների տեղադրած ռումբը պայթեց ուղեւորատար ավտոբուսում, խլելով 4 զոհ եւ 18 վիրավոր:

Հատկանշական է, որ նախապես, մի քանի ժամ առաջ, մի ուրիշ ռումբ էր պայթել Անկարայում, խլելով 2 զոհ:

Ահաբեկչական այս գործողությունները, ինչպես ասվեց, տեղի են ունենում ՆԱՏՕ-ի հերթական գագաթաժողովից առաջ, որին մասնակցելու են տարբեր երկրների 44 ղեկավարներ: Նրանցից գլխավորը՝ Մ. Նահանգների նախագահ Ջորջ Բուշը Թուրքիա է ժամանելու այս գիշեր:

Ստրասբուրգում ՀՀ նախագահը հավասարակշռությունից հանել է ադրբեջանցիներին

Դրա հիմնում հարցերին նրա պատասխանների տրամաբանվածությունն ու հստակությունն են

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Հունիսի 23-ին Ստրասբուրգում ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ելույթ ունեցավ Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նստաշրջանում, այնուհետեւ պատասխանեց պատգամավորների հարցերին: Նրանցից ըստ երեւույթին պետք է առանձնացնել Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչ Ասկինսոնին եւ Ֆրանսիայի ներկայացուցիչներ Ռուբլուանին եւ Սալլեսին, որովհետեւ վերջիններիս հարցերը միտումների առումով գրեթե չեն տարբերվում թուրք պատգամավոր Թեքելիօղլուի, ադրբեջանցի պատգամավորներ Սեյիդովի եւ Հուսեյնովի հարցերից, ինչի մասին թերեւս վկայում է Քոչարյանի պատասխանների տրամաբանական ուղղվածությունը:

Ասկինսոնի հարցին պատասխանելիս ՀՀ նախագահին ասել է. «Ադրբեջանն ընդունո՞ւմ է Լեռնային Ղարաբաղի անկախությունը, թե՞ ոչ, դա այլ խնդիր է: Տարածքային ամբողջականության սկզբունքը չի կարող վերաբերել այդ խնդրին, քանի որ Ղարաբաղը երբեք չի եղել այդ տարածքում»: Նա միաժամանակ առաջարկել է հարցը դիտարկել ոչ թե տրաֆարետային մոտեցման տեսանկյունից, այլ՝ իրավական հիմքերի, հաշվի առնելով ԼՂ Հանրապետության գոյությունը, ավելացնելով. «Մեզ դուր է գալիս ազգերի ինքնորոշման սկզբունքը»:

Ռուբլուանի հարցի առնչությամբ Քոչարյանը նշել է, որ մի քանի տարի է ծախսվել քիվեսթյան համաձայնությունները նախապատրաստելու համար, որոնք հիմնված էին անմիջականորեն Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի ներկայությամբ քննարկված փարիզյան սկզբունքների վրա, եւ ընդգծել է. «Մենք փաթեթային լուծման կողմնակից ենք»: Ի պատասխան Սալլեսի՝ Թուրքիայի հետ Հայաստանի հարաբերությունների հարցի, Քոչարյանը հիշեցրել է. «Մենք նախապայմաններ չենք դնում»՝ պատճառաբանելով, որ յուրաքանչյուր նախապայման տանում է փակուղի:

Տես էջ 2

ԼՐԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ-ադրբեջանական սահմանի Նոյեմբերյանի հատվածում կրակոցներ են լսվում

Հունիսի 10-ից հայ-ադրբեջանական սահմանի Նոյեմբերյան-Ղազախ հատվածում իրավիճակը սովորականից անհանգիստ է: Ադրբեջանական զինված ուժերը ժամանակ առ ժամանակ ավտոմատային կրակահերթեր են արձակում հայկական հենակետերի, ինչպես նաեւ սահմանային հատվածներում աշխատող հայ գյուղացիների վրա: Մասնավորապես, Ղազախի շրջանի Ղուշչի Այրում եւ Մազամլու գյուղերի շրջակայքից ավտոմատային կրակահերթեր են ուղղվում Նոյեմբերյանի շրջանի Բաղանիս գյուղի հողատարածքներում խոտհունձ անողների վրա: Գյուղացիները մտահոգ են, քանի որ եթե անհանգիստ իրավիճակը պահպանվի, ցորենի արտերը դժվար կլինի հնձել:

Արդեն երկրորդ շաբաթն է շարունակում է փակ մնալ Նոյեմբերյան-Իջեւան ճանապարհի Բաղանիս-Կիրանց հատվածը, որը վարչականորեն պատկանում էր խորհրդային Ադրբեջանին, սակայն 1991-92 թթ. անցել է եւ շարունակում է մնալ հայկական ուժերի վերահսկողության տակ: Ճանապարհը փակել է հայկական կողմը, քանի որ ադրբեջանցի նշանառուների կրակի տակ է: Ավտոմեքենաները այս ճանապարհը շրջանցում են Նորակառույց Ոսկեպար-Կիրանց հատվածով:

Վերջին երկու շաբաթներին հայ-ադրբեջանական սահմանի հյուսիսային հատվածում տեղական մակարդակի փոքր ռազմական գործողություններ են գրանցվել, մասնավորապես Ջողազի ջրամբարի շրջանում, որը մի մասով գտնվում է հայկական, մյուս մասով՝ ադրբեջանական տարածքում: Հայկական կողմը, ինչպես հաղորդվել է վաղօրոք, տվել է երկու զոհ: Եվս մեկ հայ՝ Ոսկեվան գյուղի 26-ամյա Սասուն Խաչիկյանը, ականի պայթյունից կորցրել է ձախ ոտքը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Նոյեմբերյան

ԱՄՆ նախագահը պարգեւ հանձնեց Վարդան Գրիգորյանին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 24 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշն այսօր Սպիտակ տանը ԱՄՆ բարձրագույն քաղաքացիական պարգեւը՝ Ազատության նախագահական մեդալը, հանձնել է ամերիկահայ պատմաբան եւ մանկավարժ, Քարնեգիի բարեգործական կորպորացիայի ղեկավար Վարդան Գրիգորյանին: Պարգեւատրման վերաբերյալ հրամանագիրը Ջորջ Բուշն ստորագրել է մի քանի օր առաջ:

Պատմության բեռը ծանր է, բայց երկխոսությունն անհրաժեշտ է

Ասել է Ֆիշերը ՀՀ վարչապետ Մարգարյանին

Հունիսի 24-ին ժամը 14.30-ին Բեռլինում տեղի է ունեցել Յոշկա Ֆիշեր-Անդրանիկ Մարգարյան 30 րոպեանոց հանդիպումը: ԳԴՀ արտգործնախարար եւ փոխվարչապետ Ֆիշերը նախ փոխանցել է ատիլին Հարավային Կովկաս կատարած իր այցի ջերմ տպավորությունները: Նա մտաբերել է, որ ՀՀ նախագահի հետ խոսել են տարածաշրջանային համագործակցության, Ղարաբաղյան հարցի կարգավորման, Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների մասին: Գերմանիայի արտգործնախարարն ընդգծել է, թե որքան էլ ծանր է պատմության բեռը, այդուհանդերձ երկխոսությունն անհրաժեշտ է: Թուրքիան էլ դա պետք գիտակցի, այլապես միջազգային հանրությունը չի կարող օգնել կողմերին: Արձագանքելով ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի այն դիտմանը, թե հայկական կողմը կտրականապես դեմ է ռազմական գործողություններին եւ խնդրի կարգավորման միակ տարբերակը համարում է փաթեթային խաղաղ կարգավորումը, պարոն Ֆիշերը հավաստել է, թե միշտ ուղի է ընտրված՝ եվրոպան էլ չի ողջունի ռազմական տարբերակը, ասել է Գերմանիայի արտգործնախարարն՝ ակնարկելով նաեւ մեր հարեւան հակամարտող կողմի այն մտայնությունը, թե տնտեսական զարգացումը կնպաստի ռազմական գործողություններով խնդրի լուծմանը: Այնուհետեւ գերմանացի դիվանագետն իր ուրախությունն է հայտնել հունիսի 23-ին Բեռլինում տնտեսական ֆորումի բարձր մակարդակով անցկացման առիթով: Անդրանիկ Մարգարյանը խրախուսելի է համարել Հարավային Կովկասի 3 հանրապետությունների «Ընդարձակ Եվրոպա, նոր հարեւաններ» ծրագրում ընդգրկելը, նաեւ շեշտելով, թե երեքին միացնող միայն մեկ գաղափար կա՝ դեպի Եվրոպա ուղղվածությունը: Բայց ի տարբերություն մյուսների, մենք չենք ուզում Եվրամիության համար գլխացավանք դառնալ, ասել է ՀՀ վարչապետն՝ ակնարկելով, թե նախ պետք նորմալացնենք մեր հարաբերությունները հարեւանների հետ, նաեւ՝ եվրոպական ստանդարտները կիրառելի դարձնենք առօրյայում: Նա նշել է նաեւ, թե նոր անդամ երկրների ԵՄ մուտքը առավել կնպաստի այդ կառույցի՝ Հայաստանի հետ տնտեսական գործընկերությանը:

ԱՆՈՒՇ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

Տես նաեւ էջ 5

«Կիլիկիան» Փոթիի ճանապարհին է

Նավն արդեն Սեւան-Դիլիջան մայրուղով ճանապարհվում է Վրաստան: Նավապետ Կարեն Բալայանը վստահեցնում է, որ քարշակը, որ մեկնարկի օրը (հունիսի 23-ին) փոքրիկ խոչընդոտ էր առաջացրել նավի տեղափոխման համար, այժմ լիովին նորմալ է: «Պարզապես աջ հանքից դուրս գալիս ճանապարհը վատն էր, ասաց նա: Նման փոքրիկ խնդիրներ միշտ էլ կլինեն»: Երեկ, երբ զրուցում էինք պրն Բալայանի հետ (նա փաստաթղթերի հետ կապված վերջին աշխատանքներն էր անում), ասաց, որ առավոտյան կմիանա նավի անձնակազմին եւ միասին կշարունակեն ճանապարհը: Անվտանգությունն ապահովելու համար գիշերները կհանգստանան, լուսաբացին կշարունակեն առաջ շարժվել, իսկ 3-4 օրից կլինեն Փոթիի նավահանգստում:

Մոտ երկու շաբաթից անձնակազմի անդամներից մեկը կվերադառնա Երեւան: «**Ազգն**» իր ընթերցողներին պարբերաբար կտեղեկացնի ճանապարհորդության մանրամասները:

Թ. Մ.

Մեր վաղվա ներդիրը

«Ազգի» վաղվա մշակութային ներդիր էջերում կարդացեք ՀՀ ժողովրդական նկարիչ Հակոբ Հակոբյանի հոդվածը Կոմիտասի, ՀՀ ակադեմիկոս, գիտնական եւ էսսեիստ Գրիգոր Գուրզադյանի հոդվածը Մոսկվայի «Արմենիա» հյուրանոցի ճարտարապետական առանձնահատկությունների, ինչպես նաեւ սփյուռքահայ մտավորական Երվանդ Ազատյանի վերլուծական ակնարկը քանդակագործ Արթո Չաքմաքչյանի արվեստի մասին:

Ի՞նչ է սպասում Դալմայի այգիներին

«Ես այս այգիներում 2500 մ հող ունեմ: Խաղող եմ աճեցնում՝ խարջի, ոսկեհաս, նազելի: Այս սորտերը ոչ մի տեղ չեն մնացել: Ոսկեհասը կոնյակի հումքն է, ողջ Արարատյան դաշտավայրում հիմա միայն այստեղ է պահպանվել: Մեր վարձակալության պայմանագրերում էլ հենց սկզբից կետ կար, որ այդ տնակներից բացի այլ բան ցանելու իրավունք չունենք, հիմա պայմանագրի ժամկետը լրացել է, այս հողերն էլ կառուցապատման են ներկայացվելու, դա նշանակում է, որ խաղողի այս տեսակները վերջնականապես կարող են վերանալ», շոգ կեսօրին Դալմայի այգիներ այցելած լրագրողներին ասաց Դալմայի այգիների հին վարձակալներից մեկը՝ Վախթանգ Արշակյանը:

Բնապահպանական, երկրագործական, գյուղատնտեսական, պատմամշակութային մեծ արժեք ներկայացնող Դալմայի այգիներ զանգվածային լրատվության մի շարք միջոցների այցելությունը նախաձեռնել էին «Ազգ» օրաթերթը եւ Հայաստանի կանաչների միությունը:

«Իբր բյուջեն լցնելու նպատակով Դալմայի այգիները շինարարության տակ դնելը շատ նման է այն գյուղացու արածին, որ տան միակ կովը մորթում է՝ ընդամենը մեկ օր խորոված ուտելու համար», այսպես է գնահատում այս պահին իրավիճակը միության նախագահ Հակոբ Սանասարյանը: Նա թվարկեց այն կազմակերպություններից մի քանիսի անունները, որոնք այս այգիներից տարածքներ են վերցրել՝ «Ֆրանկ-Մյուլլեր Արմենիա», «Հայկական ավիաուղիներ» (վերջինս այն «փոխանցել» է «Միկա լիմիտեդ» կազմակերպությանը), «Հայռուսգազարդ», «Ռենկո», դիվանագիտական կորպուսներ եւ այլն:

Դալմայի այգիների վերաբերյալ Հակոբ Սանասարյանի դիտարկումներին ծանոթացեք 4-րդ էջում:

Կ. Գ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՄՈՍԿՎԱՅԻՑ

Մասյանի 1000-ամյակին նվիրված կոնֆերանս Մոսկվայում

Հունիսի 23-ին եւ 24-ին Մոսկվայի Մ. Գորկու անվան համաշխարհային գրականության ինստիտուտում կայացավ Գրիգոր Նարեկացու «Մատյանի» հազարամյակին նվիրված միջազգային կոնֆերանս «Նարեկացին եւ միջնադարի հոգեւոր մշակույթը» խորագրով, որը կազմակերպվել էր համաշխարհային գրականության ինստիտուտի, ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի, Ռուսաստանի եւ Նոր Նախիջեւանի Հայ առաքելական եկեղեցու եւ ՌԴ-ում ՀՀ դեսպանության համատեղ ջանքերով: Կոնֆերանսի մասնակիցների թվում էին միջնադարյան գրականության խոշորագույն մասնագետներ, ականավոր գրականագետներ, միջնադարյան գրականության տեսաբաններ, նարեկագետներ: Ելույթները ընդգծված գիտահետազոտական բնույթ էին կրում, եւ, դրանց անդրադառնալը թերեւս այնքան էլ ընկալելի չլինի հասարակ ընթերցողին: Նշենք սակայն, որ երեւույթը բավական մեծ նշանակություն ունի թե՛ հայ, թե՛ եվրոպական գրականագիտության համար: Նարեկացու երկը, ինչպես նշեց ակադեմիկոս Ա. Կուդելինը, հսկայական ազդեցություն է ունեցել թե՛ հայ, թե՛ առաջավորասիական եւ թե՛ եվրոպական վաղ միջնադարյան, հատկապես բյուզանդական գրականության վրա՝ դառնալով, ըստ էության, Վերածննդի շրջանի գլխավոր ազդակներից մեկը:

Գրեթե բոլոր զեկուցողները այս կամ այն կերպ անդրադառնում էին նաեւ Նարեկացու ազդեցությանը իր ժամանակի հոգեւոր մշակույթի հետագա զարգացման վրա, իսկ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի տնօրեն Ա. Եղիազարյանը խոր վերլուծության էր ենթարկել «Մատյանի» եւ «Սասնա ծռեր» էպոսի փոխկապվածությունը, ինչը մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց ունկնդիրների շրջանում:

Երկօրյա կոնֆերանսի ավարտին մասնակիցները նշեցին, որ ներկայացված աշխատանքները զգալի ավանդ են Նարեկացու ստեղծագործության ուսումնասիրության ուղղությամբ, սակայն դա չի նշանակում, թե թեման սպառված է: Ընդհակառակը, ամեն անգամ նրան անդրադառնալիս հայտնաբերվում են ստեղծագործական հանճարի նորանոր շերտեր ու նրբերանգներ, եւ ամեն հաջորդ սերունդ կարող է իր համար նորովի հայտնաբերել Գրիգոր Նարեկացուն:

Կոնֆերանսն ավարտվեց ՌԴ-ում ՀՀ դեսպանության կազմակերպած ընդունելությամբ:

ՌՈՒԶԱՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Մոսկվա

Քաղաքացիական հասարակություն ձեւավորելու անհրաժեշտությամբ

Ինչպիսին է հասարակական ներքին կյանքը Հայաստանում, ինչ տրամադրություններ են իշխում այսօր՝ անորոշայի՞ն, հուսահատակա՞ն, սպասողակա՞ն, հիասթափվա՞ծ... կարելի է շարունակել: Հասարակական մտքի գաղափարական որոշակի ուղղվածության բացակայությամբ այս ամենի առկայությունը բնական կարելի է համարել՝ խառնված սոցիալական, տնտեսական բեւեռացման եւ հոգեբանորեն անառողջ մթնոլորտի վրա: Կարելի է ասել, որ ցավոտ ու շաղված տրամադրություններից բնականոն ընթացքից անտարբերություն է ծնվում:

Հաշվի առնելով վերջին ամիսներին ստեղծված ներհասարակական մթնոլորտը եւ կարեւորելով հասարակության տարբեր խմբերի երկխոսության գործուն մեխանիզմներ ստեղծելու անհրաժեշտությունը՝ ներհասարակական-հանդուրժողական մթնոլորտ ստեղծելու առումով «Հասարակական երկխոսության եւ զարգացումների կենտրոնը» երեկ «Կոնգրես» հյուրանոցում կազմակերպել էր քննարկում «Հասարակական երկխոսության մեխանիզմները» թեմայով: Օրվա բանախոսը՝ քաղաքագետ Գերասիմ Բաբայանը, հարցին անդրադարձավ «Հայաստանում քաղաքացիական հասարակության զարգացման հեռանկարները» զեկուցմամբ: Ըստ նրա, դեռեւս պետական հատվածին իրական հակակշիռ համարվող ինքնակազմակերպված, քաղաքական հասարակություն մեզանում դեռեւս ձեւավորված չէ, քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտների միջեւ շատ սակավ են արդյունավետ համագործակցության դրսեւորումները, դասսիվ բնույթ են կրում քաղաքացիական հասարակություն-պետություն հարաբերությունները: Մինչդեռ ժողովրդավարական զարգացման գործընթացների համատեքստում կարեւոր է դառնում քաղաքացիական հասարակության դերը: Արձանագրելով վերջին 2–3 տարիների ընթացքում պետություն-քաղաքացիական հասարակություն հարաբերություններում կատարված դրական տեղաշարժերը, այնուամենայնիվ, հասարակության ինստիտուտներն առայժմ աննշան մասնակցություն ունեն որոշումների ընդունման գործընթացներում, իսկ պետությունն իր հերթին շրջանցում է հասարակական կազմակերպությունները եւ քաղաքական հասարակության մյուս ինստիտուտները:

Երկխոսությունը խոչընդոտող գործոններից ամենահիմնականն օրենսդրության մեջ է թաքնված, կան նաեւ բարոյահոգեբանական դժվարություններ, հասարակական կազմակերպություններն այդքան էլ հեղինակություն չեն վայելում, նրանց ֆինանսական աղբյուրները հիմնականում արտասահմանյան դոնոր կազմակերպություններն են ապահովում, անդամավճարությունը չի գործում: Քաղաքական հասարակության մյուս բաղկացուցիչ հատվածը՝ չորրորդ իշխանությունը, մամուլն է, որն էլ իր հերթին ազատ չէ, արհմիութենական եւ հասարակական-քաղաքական կուսակցությունները նույնպես ազդեցիկ կառույցներ չեն:

Բայց եւ անցած տարի կառավարության ընդունած երկու ծրագրերում (ԱՅՌԾ եւ հակակոռուպցիոն) բավականին լուրջ տեղ է վերապահված քաղաքացիական ինստիտուտներին, ուստի եւ այդ երկխոսությունը դառնում է անհրաժեշտ: Քաղաքացիական հասարակության՝ պետության մեջ ազդեցիկ գործոն դառնալու անհրաժեշտությունը, բնավ չի ենթադրում անտագոնիզմ, ընդհակառակը՝ առողջացման միտումներ ունի:

Մ. ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Դադարեցրեք շների սպանդը

Երեկ՝ երեկոյան, խմբագրություն այցելած բնակչուհին տագնապած իր վրդովմունքն էր արտահայտում Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքում հունիսի 23-ի լույս գիշերվա շների սպանդի սարսափազդիկ տեսարանից: Դրոյի փողոցի բնակիչներն այդ գիշեր ժամը 2–5-ը հոգեկան ծանր վիճակներ են ապրել՝ այս էլ որերորդ անգամ վերապրելով դաժանության եւ սադիզմի հերթական դրսեւորումները՝ շների աղեկտուր կաղկանձ, կրակոցներ, մեքենաների լուսարձակներ, իրարանցում եւ գիշերային մղձավանջին հետեւած առավոտ՝ ցավալի տեսարաններով՝ փողոցում շաղ տված արյուն, կտրատված պոչերով շների դիակներ: Որպեսզի երեխաները չտեսնեն այդ տեսարանը, ծնողները հավաքարարին վճարել եւ խնդրել են մաքրել արյունը եւ հավաքել դիակները: Հարակից շենքի բնակիչները (Շահնազարյան, Զեյթունցյան, Վարշամյան, Աղամյան) բողոքով դիմել էին Երեւանի քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանին, պատճենը հղելով «Ազգին»: «Մենք եւ այս քաղաքի

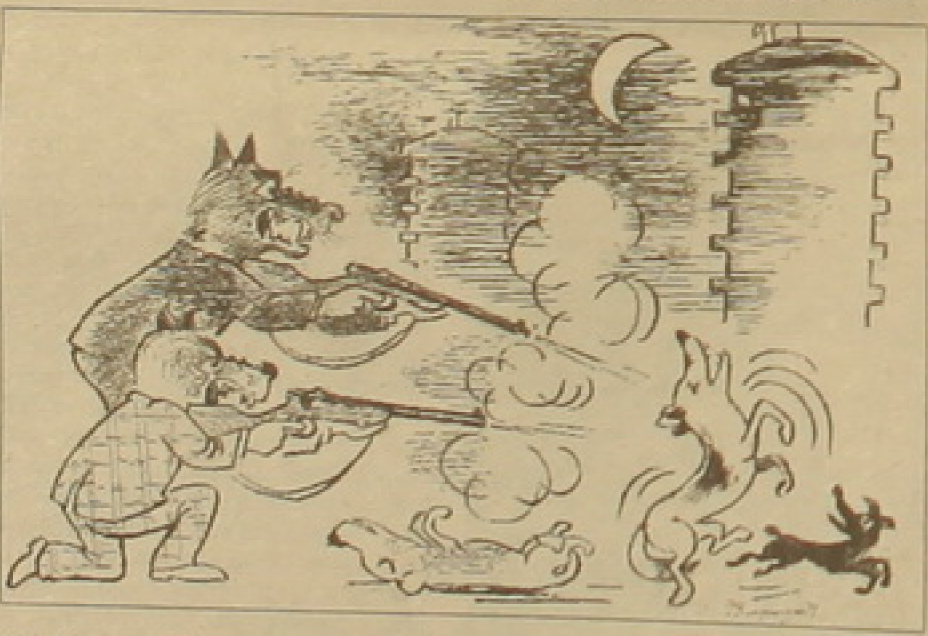

բնակիչներն ենք եւ ուզում ենք հանգիստ ապրել, սակայն երաշխիքներ չենք տեսնում: Ո՞վ է պատասխան տալու այս ամենի համար», գրում են նրանք:

Այս հակահումանիստական, հակաբնական, մերժելի երեւույթին նույն օրն ականատես են եղել նաեւ Ավան թաղամասի բնակիչները:

Հումանիզմի, բարոյականության եւ նման բարձրարժեք գաղափարների մասին առայժմ լռենք: Մարդիկ կան, որ աշխատանք չունեն եւ այս մեթոդով փող են վաստակում, սպանվածը շուն է, ասում են ոմանք, մարդիկ սոված են, շների մասին մտածելու ժամանակը չէ: Այս մտայնությունները բարեբախտաբար տիրապետող չեն: Ահա եւ մարդիկ, ովքեր իրապես ծանր ապրումներ են ունենում եւ լուրջ են վերաբերվում այս երեւույթին, որն ամենասովորական մարդկային խղճին անսալու դեպքում սադիզմից բացի այլ որակավորում չի կարող ունենալ:

Մեր կողմից հղում կատարենք Երեւանի քաղաքապետարանին՝ հիշեցնելով այս տարվա մայիսին անցկացված մրցույթի պայմանները: Հաղթող ճանաչված «Դամի արփ» ընկերությունը բացառել էր քաղաքում հրազենային կրակոցների մեթոդը: Քաղաքապետարանին՝ նրանց ներկայացրած հայցում շներին անվնաս հավաքելու եւ պահելու մասին չի խոսվում (ըստ պետական գնումների գործակալության), բայց պահանջվել է շներին փողոցներում գնդակով որսալ, տանել Նուբարաշենի գերեզմանոց եւ... սպանել:

Հունիսի 23-ի գիշերը շներին սպանողները, հավանաբար, Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի Դրոյի փողոցը շփոթել են Նուբարաշենի գերեզմանոցի հետ:

Մ. Բ.

Ստրասբուրգում ՀՀ նախագահը...

Սկիզբը էջ 1

Ըստ երեւույթին հարցով ՀՀ նախագահին դիմելիս Թեքելիօղլուն ակնարկել է ՆԱՏՕ-ի ստամբուլյան գագաթաժողովին չմասնակցելու նրա որոշման մասին եւ ստացել հետեւյալ պատասխանը. «Մենք երբեք չենք հրաժարվել Թուրքիայի ներկայացուցչի հետ հանդիպելուց, ոչ էլ (հարաբերությունների) կարգավորումից ենք խուսափում: Ինչ վերաբերում է անցյալին, չեմ կարծում, որ մեզանից որեւէ մեկն ինչ-որ հրամանով կարող է ստիպել մարդկանց մոռանալ անցյալը: Չէ՞ որ 1915 թ. իրողություն է, կա խնդիր: Անկախության ծնունդից հետո հայ-թուրքական սահմանում առկա են շրջափակումն ու դիվանագիտական հարաբերություններից հրաժարումը»: Այս փաստն արձանագրելուց հետո Քոչարյանը մտանշել է. «Եթե դուք կարծում եք, թե առանց ձեզ լույս չենք գնա՝ սխալվում եք, լույս կգնանք, նորմալ զարգանում ենք»:

Ինչ վերաբերում է ադրբեջանցի պատգամավորներին, ապա նրանցից Սեյիդովին ՀՀ նախագահն ասել է. «Մենք ընդունում ենք Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, բայց կրկնեմ, որ ԼՂՀ-ն Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության հետ կապ չունի, որովհետեւ նա երբեք ծերը չի եղել»: Իսկ Հուսեյնովին Քոչարյանը հիշեցրել է Բուդապեշտում հայ սպայի՝ հայ լինելու պատճառով սպանության փաստը, հորդորել է խնդիրների մասին խոսելու քաջություն ունենալ, ապա եւ ավելացրել. «Ինչ վերաբերում է մարտական գործողություններին իմ մասնակցությանը, այո, ես ծնունդով Լեռնային Ղարաբաղից եմ, իմ երեխաները 1988-ից մանկություն չեն ունեցել, հպարտանում եմ այն արդյունքով, որ այսօր ձեռք ենք բերել»:

Հարցերին ՀՀ նախագահի տրամաբանված եւ հստակ պատասխանները ինչ տպավորություն են գործել անգլիացի եւ ֆրանսիացի նշված պատգամավորների վրա, դժվար է ասել: Բայց որ դրանք առաջ են բերել թուրք պատգամավորների դժգոհությունն ու ադրբեջանցիներին հավասարակշռությունից հանել են, ակնհայտ է: Համոզվելու համար կարելի է անդրադառնալ Ռոբերտ Քոչարյանի հարցուպատասխանին թուրքական եւ ադրբեջանական թերթերի, ինչպես նաեւ վերոհիշյալ Հուսեյնովի արձագանքին:

Թուրքական թերթերից ՀՀ նախագահի ելույթին հունիսի 24-ի համարում «Հյուրիեթն» անդրադարձել է «Քոչարյանը համագործակցության կոչ է անում» եւ «Եվրոմիությանը Թուրքիայի անդամակցությունը բախվում է հայկական նախապայմանին» խորագրերով, «Ռադիկալը»՝ «Քոչարյանը հանդիպման առաջարկ արեց» խորագրով: Դրանցից թերեւս «Սաբահն» է, որ օգտագործել է համեմատաբար սուր վերնագիր, դա ձեւակերպելով հետեւյալ կերպ՝ «Քոչարյանը հրահրում է»: Խոսքը սկյալ դեպքում Թուրքիայի հետ Հայաստանի հարաբերությունների եւ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցերի առնչությամբ նախագահ Քոչարյանի հետեւողականությունից բխող նկատառումների մասին է, որոնք թուրքական թերթը հասկանալի պատճառներով փորձում է ներկայացնել որպես սադրանք:

Ինչ վերաբերում է ադրբեջանական թերթերին, ապա դրանցից «Զերկալո» ՀՀ նախագահի ելույթին արձագանքում է «Ռոբերտ Քոչարյանը հպարտ է, որ մարդասպան է» վերնագրով, իսկ ԵԽԽՎ-ում ադրբեջանական պատվիրակության անդամ Հուսեյնովը ելույթը համարում է «Քաղաքական անպատասխանատվության ցուցադրում»: Ադրբեջանական թերթի եւ ադրբեջանցի պատգամավորի արձագանքները որեւէ մեկնաբանության կարիք չեն զգում: Պարզապես ասենք, որ մարդասպաններ դասակարգելը յուրահատուկ է ադրբեջանական ժողովրդին, իսկ մարդասպանին ազգային հերոս հռչակելը՝ նրա սարերը:

Թերեւս այդ առումով պատահական չէր սումգայիթյան մարդասպանների հիշատակը հուշարձաններով հավերժացնելու համար Ադրբեջանում, Ներառյալ Նախիջեւանը, հանգամանության հավաքը կամ Բուդապեշտում լեյտենանտ Գուրգեն Մարգարյանին կացնահարած Ռամիլ Սաֆարովի հռչակումը որպես համաժողովրդական հերոսի: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ Սաֆարովը, սպանելով հայ սպային, հերթական անգամ ցույց տվեց ադրբեջանցի հրոսակի մարդասպան դեմքը:

Մարդասպանին ազգային հերոս հռչակելու համար բարոյական ի՞նչ նկարագիր պետք է ունենա ադրբեջանական ժողովուրդը՝ թող ադրբեջանցիները դատեն: Հարցը, սակայն, սոսկ ժողովուրդը չէ, այլ Ադրբեջանի ինչպես պաշտոնության, այնպես էլ արտաքին գործերի նախարարություններն են: Դրանցից առաջինը լկտիաբար արդարացնում էր սպանությունը, երկրորդը՝ պաշտոնապես մարդասպանին պաշտպանում: Այդ ընթացքում Եվրոպայի խորհրդում Ադրբեջանի դեսպան Աբբաս Մեհդիեւը եվրոպացի խորհրդականների առջեւ հայտարարում էր. «Քանի դեռ Ղարաբաղի հարցը չի լուծվել, հայերը հանգիստ քուն չեն ունենալու»: Այլ կերպ՝ ադրբեջանցի ժողովրդի նման Մեհդիեւը եւս հերոսացնում էր մարդասպանին: Մինչդեռ մարդասպաններին հերոսացնելը պետք է յուրահատուկ լիներ հրոսակներին: Քանի որ մարդասպանին հերոսացրել է նաեւ Եվրոպայի խորհրդում Ադրբեջանի դեսպանը, ուստի նա չպետք է տարբերվի ադրբեջանական մարդասպաններից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենյակ /հեռ. 581841
Համակարգչ. ծառայություն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայություն
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԳՅՈՒՄՐԻ

Ավանդներ. եւ մի պահանջատեր կազմակերպություն

«Կուտը սովածին մանր է բերում». խնայբանկերում բնակչության ավանդների 1000 ռուբլու դիմաց 30 դոլարին համարժէք գումար վերադարձնելու մասին ամիսներ առաջ Ազգային ժողովում հնչած առաջարկությանը այսուհետ գնահատական տվեց օրերս Գյումրու «Ասպարեզ» լրագրողական ակումբում այս խնդրով մամուլի ասուլիս հրավիրած «Հայկական ժողովրդական ճակատ» կոչվող հասարակական կազմակերպության նախագահ Անդրանիկ Զեյթունցյանը: Ասուլիսը հրավիրելու նպատակն էր ԶԼՄ-ների միջոցով բնակչությանը տեղեկացնել, որ իրենց կազմակերպությունը մի շարք ՀԿ-ների, կուսակցությունների եւ հայրենակցական միությունների հետ Հայաստանով մեկ սկսում է ավանդները ժողովրդի համար ավելի շահեկան պայմաններով վերադարձնելուն ուղղված գործընթաց, եւ որպեսզի ապահովվի դրան ավանդատուների աջակցությունը, ավանդների հարցով մարդիկ պետք է դիմեն իրենց: «ԱԺ-ում իրենց կենսուրախ փառքը վայելող, ամեն պահի դիմափոխվող մի շարք պատգամավորներ, լինելով անցած իշխանությունների հետնորդներ, չքավարարվելով 1993 թ. նոյեմբերի դրամական ռեֆորմի հետեւանքով չքավոր ժողովրդին հասցրած մահացու հարվածով, այժմ էլ մտահղացել են եւս մի հարված հասցնել՝ որոշելով ավանդները փոխհատուցել ընդամենը երեք տոկոս հարաբերությամբ», ասաց պրն Զեյթունցյանը եւ ներկայացրեց իրենց տարբերակը: Այն է՝ մինչեւ 3000 ռուբլի ավանդի դիմաց տալ նույնքան ԱՄՆ դոլարի, իսկ մինչեւ 10.000-ի դեպքում 3000-ից ավելի յուրաքանչյուր 1000 ռուբլու դիմաց 200-ական դոլարի չափ: 10.000 ռուբլի ավանդի դեպքում դա կկազմի 4400 դոլարի չափ գումար: 10 հազար ռուբլուց ավելի ավանդները առաջարկվում է փոխհատուցել 25 տոկոսից մինչեւ 3 տոկոս հարաբերությամբ:

Ինչպես ասում են՝ մի խելքը լավ է, երկուսը՝ ավելի լավ: Միայն եթե հնարավոր լինի նաեւ փոխհատուցման աղբյուրները ցույց տալ...

Բոլոր դեպքերում հիշյալ ՀԿ-ում կարծես թե վճռականորեն են տրամադրված եւ պատրաստված առաջարկություն-փաստաթուղթը առաջարկելու են ԱԺ-ի քննարկմանը՝ հեղինակների մասնակցությամբ: Հակառակ դեպքում սպառնում են հազարավոր ավանդատուների դիմումների հիման վրա դիմել միջազգային ատյան...

Քաղաքի դեմքը նաեւ նրա փողոցներն են

Փողոցների քանդված ու անբարեկարգ վիճակը աչքի զարնող հիմնախնդիրներից մեկն է մնում հետերկրաշարժյան Գյումրիում: Դրանց նորոգման համար պետական միջոցներ ոչ միշտ են հատկացվում եւ ոչ բավարար չափով, իսկ տարբեր տարիների այստեղ-այնտեղ կատարված անորակ նորոգումներն էլ հաճախ ընդհանուր տխուր պատկերը ոչ մի բանով չեն փոխել: Անցյալ տարի «Լինսի» ճանապարհաշինության ծրագրով քաղաքի կենտրոնի մի քանի փողոցների հիմնավոր նորոգումն ու ասֆալտապատումը, մայթերի բարեկարգումը միանգամից փոխեցին այդ հատվածների տեսքը եւ նորակառույց շենքերի հետ հաճելի թարմություն մտցրեցին քաղաքի կերպարում: Այս տարի եւս մի քանի կենտրոնական փողոցներ նորոգվում ու ասֆալտապատվում են տեղական միջոցներով, հիմնականում՝ փոսային նորոգումների ձեւով: Ինչպես տեղեկացրեց քաղաքապետարանի լրատվության բաժնի պետ Լիլիթ Աղեկյանը, տարվա համայնքային բյուջեից այդ նպատակի համար նախատեսված է 140 միլիոն դրամ:

Նորոգման աշխատանքներ են կատարվում Շիրակացու պողոտայում, Երեւանյան խճուղում, Շահումյան, Աբովյան եւ այլ փողոցներում: Ավարտվում են փոսային նորոգման ու ասֆալտապատման աշխատանքները Վազգեն Սարգսյան (նախկին Լենինգրադյան) փողոցի վերջնամասում, իսկ դրա շարունակությամբ մինչեւ «Անի» թաղամասի կենտրոն տանող Մովսես Խորենացի փողոցի ասֆալտը փաստորեն լրիվ նորացվում է: Նոր թաղամասը բուն քաղաքին կապող այս ճանապարհահատվածով երթեւեկելը մինչեւ վերջերս ամենօրյա տանջանք ու փորձություն էր վարորդների եւ ուղեւորների համար: Մնում է հուսալ, որ այս անգամ նրանց ուրախությունը կարճատեւ չի լինի:

Աբովյան, Շահումյան, Ջիվանու փողոցներում ասֆալտե ծածկույթի փոխարեն օգտագործվում են բազալտե ու գրանիտե ջրովասալեր, որոնք բնորոշ են հին Գյումրուն, եւ փորձը ցույց է տվել, որ ավելի երկար են դիմանում: Իսկ նախկին Ռեպինի փողոցը, որը քաղաքային ավագանու որոշմամբ վերջերս վերակոչվել է Շչերբինայի փողոց, շուտով կնորոգվի Ռուսաստանում գործող համանուն հիմնադրամի միջոցներով:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ,
Գյումրի

ԼՂՀ խորհրդարանն ընդունեց պետբյուջեի կատարողականը

Հունիսի 23-ին տեղի ունեցավ ԼՂՀ Ազգային ժողովի հերթական լիագումար նիստը: Պատգամավորները նախ քննության առան «ԼՂՀ 2003 թ պետական բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվությունը հաստատելու մասին» օրենքի նախագիծը, որը խորհրդարանին ներկայացրեց ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար գլխավոր գանձապետ Նվեր Բաղդասարյանը: Հաշվետվության համաձայն՝ անցյալ տարի եկամուտների պլանը կատարվել է 118,1 տոկոսով, պետբյուջե ավելի է մուտքագրվել շուրջ 485 մլն դրամ: Ծախսերի պլանը կատարվել է 100,9 տոկոսով կամ նախատեսվածից 111.420.0 հազար դրամով ավելի: ՀՆԱ-ի աճը նախորդ տարվա համեմատ կազմել է 19,8 տոկոս, իսկ պետբյուջեի եկամուտներինը՝ 42,7 տոկոս:

Քննարկելով վերոհիշյալ օրինագիծը, պատգամավորները մտահոգություն հայտնեցին պրոֆիցիտը եւ պահուստային ֆոնդը ոչ նպատակահարմար ու ոչ թափանցիկ ծախսելու կապակցությամբ, որի առնչությամբ վարչապետ Ա. Դանիելյանը ելույթ ունենալով ասաց, որ կառավարության անդամները ծախսերի մասին պարզապես բավարար չափով չեն իրազեկել խորհրդարանին եւ հասարակայնությանը: Իսկ ընդհանուր առմամբ, վարչապետի խոսքերով պետական միջոցների արդյունավետ օգտագործումն ապահովվել է, ինչը հստակորեն ներկայացված է համապատասխան փաստաթղթերում: Ա. Դանիելյանը նաեւ նշեց, որ 2003 թ ԼՂՀ տնտեսության համար բեկումնային էր: Եվ ամենակարեւորը, տնտեսության զարգացման արդեն կանխատեսելի բնույթն է: Այս օրինագիծն ընդունվեց ձայների ճնշող մեծամասնությամբ՝ 22 կողմ, 5 դեմ եւ 4 ձեռնպահ:

Այնուհետեւ պատգամավորները քննության առան հարկային դաշտին առնչվող մի շարք օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ, որոնք եւս ընդունվեցին օրենքների տեսքով:

Պետական գույքի մասնավորեցման (սեփականաշնորհման) օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու օրինագիծը երկրորդ ընթերցումն անցնելուց հետո դարձյալ տեղափոխվեց հաջորդ նիստ, քանի որ դեռեւս անհրաժեշտ է ուսումնասիրել:

Առաջին ընթերցմամբ ընդունվեց «Բռնադատվածների մասին» ԼՂՀ օրենքի փոփոխված եւ համալրված տարբերակը: Այնուհետեւ ԱԺ նախագահ Օլեգ Եսայանը ամփոփիչ տեղեկատվություն ներկայացրեց խորհրդարանի երրորդ գումարման 7-րդ եւ 8-րդ նստաշրջանների օրենսդրական գործունեության ծրագրերի կատարման եւ ներխորհրդարանական աշխատանքների մասին:

Ըստ կանոնակարգի՝ տեղի ունեցավ օրենսդիր-գործադիր հարց ու պատասխանի ժամ: Պատգամավորների շուրջ 17 հարցերի գերակշիռ մասին պատասխանեց վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը: Նիստում պատգամավորները հանդես եկան հայտարարություններով, որոնք վերաբերում էին բնապահպանությանը եւ պետական գույքի մասնավորեցմանը:

Այսպիսով, ԼՂՀ խորհրդարանը եզրափակեց 8-րդ նստաշրջանը եւ հուլիսի սկզբներին կմեկնի ամառային արձակուրդների:

ԿԻՄ ԳԱՐԻԲՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Նոր ծրագիրը համակարգչից հայերենով օգտվելու հնարավորություն կտա

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի մի շարք կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ կիրակիից միջազգային համաժողով, որի շրջանակներում կանցկացվի երկու միջոցառում՝ բաց կոդի (open source) եվրոպական սեմինարը եւ ներդրումային կոնֆերանսը: Երեկ Արմենպրեսի մամուլի սրահում հրավիրված մամուլի ասուլիսի ժամանակ այդ մասին հայտնեցին «Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միության» նախագահ Հովհաննես Ավոյանը, «Ձեռնարկությունների ինկուբատոր» հիմնադրամի տնօրեն Բագրատ Ենգիբարյանը եւ «Օփըն սորս Արմենիա» ծրագրի ղեկավար Արմեն Շահվերդյանը:

Հովհաննես Ավոյանը նշեց, որ տեղի ունենալիք միջոցառման նպատակն է մեկ անգամ եւս ընդգծել, որ Հայաստանը տարածաշրջանում բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի ամենաարագ զարգացող երկիրն է: «Օփըն սորս Արմենիայի» մասին խոսելով Արմեն Շահվերդյանը հայտնեց, որ այդ ծրագրի վրա ավելի քան 1 տարի աշխատել են 500 մասնագետներ: Դա հնարավորություն է տալիս մրցակցելու «Մայքրոսոֆտի» եւ այլ ծրագրերի հետ եւ դրանց այլընտրանքն է: Այս ծրագրի գլխավոր առանձնահատկությունն այն է, որ հնարավորություն է տալիս հայերենով օգտվելու համակարգչից: Այսինքն հայացված ծրագիր է եւ կարելի է օգտագործել ամենուր՝ կառավարման մարմիններում, ընկերություններում, դպրոցներում: Նոր ծրագրի շնորհիվ, ըստ Արմեն Շահվերդյանի, բազմաթիվ երիտասարդ ծրագրավորողներ փորձ են ձեռք բերում եւ աշխատանք են գտնելու:

Ինչ վերաբերում է ներդրումային կոնֆերանսին, ապա նրա նպատակն է խթանել ՏՏ ոլորտում նոր գաղափարների ֆինանսավորման եւ ներդրումներ կատարելու հնարավորությունները:

Նշվեց նաեւ, որ միջոցառման կազմակերպմանը աջակցել է Ամերիկայի հայկական բարձր տեխնոլոգիաների խորհուրդը:

Ա. Մ.

Ինքնակարգավորումը լավագույն ձեւերից է

Պարզապես պետք է պատրաստ լինենք

Հունիսի 23-24-ը Երեւանի մամուլի ակումբը, «Ֆեմիդա» հասարակական կազմակերպությունը եւ Եվրոպայի խորհուրդը Ծաղկաձորում կազմակերպել էին սեմինար՝ «Խոսքի ազատությունը եւ մասնավոր կյանքի պաշտպանության իրավունքը» թեմայով: Սեմինարի մասնակից ՀՀ արդարադատության նախարարի տեղակալ Աշոտ Աբովյանը փաստեց, որ խոսքի ազատությունը բացարձակ չէ, նաեւ համապատասխան պատասխանատվություն է ենթադրում, ինչն էլ որոշ խնդիրների պատճառ է դառնում:

Սեմինարի ընթացքում մասնակիցները քննարկում էին բազմաթիվ դեպքեր, երբ դժվար էին տարանջատել խոսքի ազատության եւ մարդու իրավունքների բաժանման գծերը: Ներկաները նշում էին, որ քանի դեռ օրենսդրական դաշտում չկա «մասնավոր կյանք» հասկացության սահմանումը, խնդիրներ շատ են լինելու:

Զեկուցողները փաստում էին, որ լրագրողների համար նպատակահարմար կլինի, եթե դաշտը հնարավորինս կարգավորվի ոչ թե օրենսդրությամբ, այլ ինքնակարգավորման մեխանիզմներով: Մեծ Բրիտանիայի մամուլի դեմ բողոքների կոմիտեի անդամ, Բոսնիա եւ Հերցեգովինայի մամուլի խորհրդի նախագահ Ռոբերտ Պինկերը ներկայացրեց ԵԽ անդամ երկրներում ինքնակարգավորման փորձը: Մեծ Բրիտանիայի մամուլի դեմ բողոքների կոմիտեն զբաղվում է մամուլի հրապարակումների դեմ բողոքների քննությամբ: Եթե կոմիտեն որոշում է, որ լրատվամիջոցը սխալ է թույլ տվել, ապա վերջինս պարտավոր է հրապարակել կոմիտեի եզրակացությունը: «Դատարանները հիմնականում շատ ավելի դանդաղ եւ ոչ արդյունավետ են աշխատում, ասաց նա: Բացի այդ՝ դատարան դիմելը գումարների հետ է կապված, իսկ մեզ դիմելն անվճար է»:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանին, ապա այսօր մեզ մոտ դաշտի կարգավորումը հիմնականում օրենսդրության միջոցով է տեղի ունենում: Այն հանգամանքը, որ այստեղ ինքնակարգավորիչ մարմիններ չեն ստեղծվել, Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանը երկու հանգամանքով է պայմանավորում. նախ՝ լրատվամիջոցների քաղաքականացված լինելով, երկրորդ՝ 1990-ականների սկզբից լրագրության ստացած բավականին մեծ ու երկար սպասված ազատությամբ, երբ լրագրողները չէին ցանկանում նոր սահմանափակումներ ստեղծել: «Սակայն այդպիսի սահմանափակումները անհրաժեշտ են, եւ ցանկալի է, որ դրանք ինքներս ստեղծենք, ոչ թե պարտադրվեն մեզ, ասաց նա: Կան բազմաթիվ օրինակներ, երբ օրենսդիրը կամ իրավական կարգավորմամբ զբաղվողները տեսնում են, որ խնդիրը լուծվում է լրագրողական ինքնակարգավորման շրջանակներում, եւ օրենքների համապատասխան դրույթները դադարում են գործել կամ համապատասխան փոփոխություններ են կատարվում օրենսդրության մեջ»:

Ամեն դեպքում նա համոզված է, որ հարկավոր չէ հապճեպ որոշումներ ընդունել՝ սխալներից եւ գաղափարը վարկաբեկելուց խուսափելու համար: Հարկավոր է լրատվամիջոցների ղեկավարների նախաձեռնությամբ ուսումնասիրել օտարերկրյա փորձը, տեղում համապատասխան պայմաններ ստեղծել, հետո նոր որոշումներ կայացնել:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Խնդիրներ

Քաղաքային, գլխավորապես Երեւանի կանաչ տարածքների ոչնչացումը դեսական խաղաքականություն է դարձել: Քաղաքապետարանի էկոլոգիական խնդիրների պատասխանատու պաշտոնյայի օրերս հրապարակած տվյալներով՝ վերջին 10-12 տարիներին երեք անգամ պակասել են Երեւան քաղաքի կանաչ տարածքները:

Այժմ էլ զոհասեղանին են դրված պատմամշակութային, գյուղատնտեսական եւ բնապահպանական մեծ արժեք ներկայացնող Դալմայի այգիները:

2000 թ. Երեւանի քաղաքապետ Ա. Բաղդասարյանի՝ ՀՀ վարչապետին հղած փաստաթղթում (հ. 01/18-2702Ն, 07.08.2000 թ.) մասնավորապես ասվում է. «Դալմայի այգու տարածքով, ըստ քաղաքի գլխավոր հատակագծի համալիր տրանսպորտային սխեմայի, նախատեսված են արագընթաց ճանապարհ, մետրոպոլիտենի նախագծային ուղեգիծ, քաղաքային նշանակության փոփոխության եւ տարածքների գոտեւորման վերաբերյալ առաջարկություն:

Այս որոշումը կայացվել է առանց վերը նշված դեսական լիազորված գերատեսչությունների համաձայնությունների, ինչը օրենքի կոպիտ խախտում է:

Որոշումը ընթերցելիս առկախվում են նաեւ բազմաթիվ հարցեր:

1. Անհասկանալի է, թե ինչո՞ւ քաղաքաշինական այդպիսի ծավալուն ծրագրի վերաբերյալ որոշում է կայացվում «անհասական» կարգավիճակով, այսինքն՝ պաշտոնական մամուլում չի հրապարակվելու:

2. Ինչո՞ւ է պահպանման ենթակա համարվում տարածքի միայն 256 հեկտարը, երբ Դալմայի այգիների տարածքը, ըստ փաստաթղթերի, 533 հեկտար է, եւ մեր ունեցած տվյալներով, 256 հեկտար «հողերին հարակից» տարածքը, որը կառուցապատման տակ է դրվելու, որպես մշակովի հող իր արժեքով ոչ միայն չի զիջում դեկցվում են ապակողմնորոշիչ քաղաքականությամբ: Օրինակ, Երեւանի քաղաքապետն ու գլխավոր ճարտարապետը հայտարարում են, որ «գոտեւորման» ծրագիրը հնարավորություն կտա փրկելու եւ պահպանելու Դալմայի այգիները: Սակայն, ինչպես արդեն ասվել է, այդ ծրագիրը կարելի է համարել Դալմայի այգիների մահվան վկայական: Իրականացվելիք ծրագրին ծանոթանալուց հետո պարզորոշ է դառնում, որ պահպանվելու է միայն «Դալմայի այգիներ» անունը:

Լրատվամիջոցներից ստացած տեղեկությունները վերլուծելիս այն տպավորությունն է ստեղծվում, որ առանձին պաշտոնատար անձինք հանրապետության նախագահին Դալմայի այգիների վերաբերյալ լիարժեք ու օբյեկտիվ տվյալներ չեն ներկայացրել, հակառակ դեպքում նա մեկ ամիս առաջ հեռուստատեսությամբ չէր հայտարարի, թե շարունակվելու է Երեւան քաղաքի կառու-

Ոչնչացման եզրին են մեծագույն արժեք ներկայացնող Դալմայի այգիները

ցապատումը, սակայն դա լինելու է ոչ Դալմայի այգիների հաշվին:

Դալմայի այգիները մարդու ձեռքով դարձել են բնության վերափոխման անգնահատելի հուշարձան, ինչը հրաշալի օրինակ է, թե ինչպես կարելի է կիսաանապատային դաշտը համառ աշխատանքի շնորհիվ դարձնել բերրի, ծաղկուն այգիներ: Հնագիտական ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ այդ տարածքը այդպիսին է եղել ավելի քան 3000 տարի առաջ եւ շարունակաբար ծառայել է իր բուն նպատակին մինչեւ մեր օրերը:

Այստեղ ջերմության եւ լուսավորության պայմանները նպաստավոր են բարձրորակ խաղող եւ մրգեր աճեցնելու համար: Բազմադարյան մշակության արդյունքում այստեղ ընտրվել ու զարգացվել են խաղողի եւ պտղատու բազմաթիվ տեղական սորտեր: Մոտ 3000 տարի առաջ կառուցված մոտ 6,5 կմ երկարությամբ Դալմայի ջրանցքը մինչեւ օրս չի կորցրել իր նշանակությունը: Դալմայի այգիները ծածկված են եղել ոռոգման խիտ ցանցով, որը բարեբախտաբար գործում է առ այսօր:

Դալմայի այգիները նպատակայնորեն են օգտագործվել նույնիսկ այն ժամանակահատվածներում, երբ Երեւան քաղաքի տիրակալներ են եղել օտար զավթիչները: Ուստի եւ զարմանք է հարուցում, թե ինչպես կարելի է սեփական ձեռքով ոչնչացնել հազարամյակներ շարունակ գյուղատնտեսական նպատակով օգտագործվող այդ արժեքավոր տարածքը: Մշակովի ծառաստանում անտառ հիմնելը, մեղմ ասած, ծիծաղելի է: Երեւան քաղաքի տարածքում անտառ հիմնելու համար բազմաթիվ հողեր կան, իսկ Դալմայի այգիներում այսօր 1800 վարձակալ ընտանիք իր ապրուստն է հոգում: Վարձակալական ժամկետները 25-30 տարի դարձնելու դեպքում, 4-5 տարի անց, վստահ ենք, որ այժմ այգու դեռ չմշակվող տարածքները վարձակալների միջոցներով կդառնան օգտագործելի եւ ծառապատված: Իրատեսական է նաեւ վարձակալների միջոցներով պարսպապատել այգու բնակելի թաղամասին հարող հարավարեւմտյան սահմանը:

Ամփոփելով հույս ենք հայտնում, որ ՀՀ նախագահը պայմաններ կստեղծի խնդրի բազմակողմանի քննարկումների համար եւ կկանխի առանձին պաշտոնատար անձանց կամայական գործողությունները, որոնք տարբեր պատրվակներով, նաեւ իբր թե պետության շահերից ելնելով, փորձում են «օրինականացնել» Դալմայի այգիների ոչնչացման իրենց ծրագրերը, ինչը անդառնալի կորուստ կլինի մեր մայրաքաղաքի եւ հանրապետության համար:

նշանակության մայրուղի եւ քաղաքային ու երջանային նշանակության ճանապարհներ: Ելնելով ներկա քաղաքաշինական իրավիճակից եւ մոտեցումներից, հաշվի առնելով, որ կատարվում են ինքնակամ հողազավթումներ եւ նկատի ունենալով բազմաթիվ հայտերը («Հովնանյան» եւ «Ալեգոգ» ՍՊԸ, «Երեւան զարեջուր» ՓԲԸ), խնդիր է առաջացել ճշտելու այգու տարածքի սահմանները, կատարել ֆունկցիոնալ օգտագործման գոտեւորման սխեմա»: Այս «ֆունկցիոնալ գոտեւորման սխեմայով» այգու տարածքում առաջարկվում էր կառուցել արագընթաց ճանապարհ, հասարակական նշանակության կառուցապատում (25 հեկտար), երկու բնակելի զանգված (70 հեկտար), գոլֆի դաշտ-դիվանագիտական ակումբ (50-60 հեկտար), դիվանագիտական կամ այլ ծրագրային կառուցապատում (12,5 հեկտար): Համարյա նույնպիսի բովանդակությամբ եւ հողերի նպատակային նշանակության փոփոխության առաջարկով 2002 թ. ՀՀ վարչապետին է դիմել նաեւ հաջորդ քաղաքապետ Ռ. Նազարյանը: Այդ գաղափարը ջանասիրաբար առաջ է մղում այսօրվա քաղաքապետ Ե. Զախարյանը:

Քաղաքապետարանի եռանդուն ջանքերի արդյունքում 2004 թ. մարտի 27-ին ՀՀ վարչապետը ի վերջո ստորագրել է «Երեւանի Դալմայի այգիների պահպանման ենթակա հողերի սահմանների եւ նպատակային փոփոխության մասին» թիվ 1941-Ա որոշումը, որը կառավարությունն ընդունել էր դրանից ուղիղ մեկ տարի առաջ (27.03.2003թ.) : Այդ որոշման մեջ մասնավորապես ասվում է. «Հաստատել Երեւանի Դալմայի այգիների պահպանման ենթակա հողերի սահմանները եւ այդ սահմաններում ընդգրկված 256,0 հեկտար մակերես ունեցող գյուղատնտեսական նշանակության հողերը տեղափոխել անտառային հողերի կատեգորիա»: Քաղաքապետարանին հանձնարարվում է կառավարություն ներկայացնել նշված 256 հեկտար հողերի հարակից հողամասերի նպատակային «պահպանվելիքին», այլեւ առանձին դեպքերում նույնիսկ գերազանցում է:

3. Լսվա՞ծ բան է, որ այգիներ ոչնչացնելով անտառ հիմնեն, այն էլ առանց գիտական վերլուծությունների ու քննարկումների:

4. Այգու տարածքի 256 հեկտարը ինչո՞ւ է ներկայացվում որպես պահպանվելիք տարածք, երբ այդտեղ կառուցվելու է արագընթաց մայրուղի (դա լինելու է մեր երկրի առաջին վճարովի ճանապարհը), ինչպես նաեւ այլ կարգի ճանապարհների ցանց: Իրականում, նշված այգու այդ տարածքը դառնալու է տրանսպորտային հանգույց եւ ինչպես հայտնի է, նման վայրերում անթույլատրելի է գյուղատնտեսական մթերքների եւ մշակաբույսերի արտադրությունը:

Հասկանալի է, որ կեղծ տեղեկատվության պատճառով այգիների պահպանությամբ ոգեւորված ու միմյանց շնորհավորող քաղաքացիները մինչեւ հասկանան, որ խաբված են, այդ ժամանակ հավանաբար իրենց պաշտոններում չեն լինի տվյալ ապազգային նախագծի իրականացնողները, իսկ արդեն կառուցված առանձնատներին, դիվանագիտական համալիրներին, գործարաններին (ՀՀ կառավարության թիվ 503-Ա որոշմամբ, 27.03.2003թ., Դալմայի այգիներից 5 հեկտար հողամաս է հատկացվել «Ֆրանկ Մյուլեր Արմենիա» ՓԲԸ՝ ժամացույցների մասերի արտադրության գործարան կառուցելու նպատակով) անգամ մոտենալու իրավունք չեն ունենա:

Դալմայի այգիները բոլոր կողմերով, բացառությամբ հարավ-արեւմտյանից, մայրուղիներով ու վայրի բնությամբ եզրգված-սահմանազատված են բնակելի տարածքներից, իսկ «գոտեւորման» ծրագիրը իրականացնելուց հետո «պահպանվելիք» 256 հեկտարը արդեն կհայտնվի նաեւ շինությունների օղակում:

Դալմայի այգիների կարգավիճակի փոփոխությունը եւ հետագա ճակատագրի լուծումը կատարվում են հասարակությունից ծածուկ եւ ու-

ՀԱԿՈԲ ՍԱՆԱՍԱՐՅԱՆ,
Հայաստանի կանաչների միության նախագահ

ՏԵՍԱԿԵՏ

Հայաստանի «կոմպլեմենտարիզմից» բան չի մնացել

Ընդդիմությունը չհասավ իշխանափոխության, բայց Ռոբերտ Քոչարյանին ստիպեց ավելի ամուր փարվել Ռուսաստանին

Հայաստանի իշխանությունները եւ ընդդիմությունը ամառային հանգստի են գնում վարկաբեկված: Ավելի ծանր է ընդդիմության վիճակը. վարկաբեկվելուց բացի նա կորցրել է հավասն այն ստվար ընտրազանգվածի հանդեպ, որը 2003 թ. նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններում ձայն էր տվել «Արդարություն» դաշինքին եւ «Ազգային միաբանություն» կուսակցությանը:

Հայաստանի ընդդիմությունը հայտարարում է, որ շարունակելու է Քոչարյանին իշխանությունից հեռացնելու հանրահավաքները, ցույցերը, երթերը: Սակայն, կասկած չի հարուցում, որ ընդդիմությունը մոտ ապագայում էլ չի հասնի իշխանափոխության, թեեւ Արամ Զ. Սարգսյանը, Վիկտոր Դալլաքյանը, Արտաշես Գեղամյանը ոչ միայն անխուսափելի էին համարում իշխանափոխությունը, այլեւ նույնիսկ նշում էին հստակ ժամկետներ:

Մեր ընդդիմությունը, ոգեւորված հարեւան Վրաստանում տեղի ունեցածից, գերագնահատեց իր հնարավորությունները, հաշվի չառնվեց, որ գործող իշխանություններից դժգոհ հասարակությունը չի վստահում նաեւ աթոռի ձգտող ընդդիմությանը: Հաշվի չառնվեց նաեւ, որ Հայաստանում՝ սկսած 1990-ական թթ. սկզբներից իշխանությունների հենարանը եղել են ուժային կառույցները, այլ ոչ թե ժողովուրդը:

Ընդդիմությունը խոստանում էր եւ է գնալ մինչեւ վերջ, քանի դեռ իշխանությունից չի հեռացվել, իրենց իսկ խոսքերով՝ «ղարաբաղյան կլանը»: Սակայն իրադարձությունները (կուլմինացիոն կետն ապրիլի 13-ի գիշերվա բռնություններն էին) ցույց տվեցին, որ ընդդիմությունը մի գիշերվա ընթացքում կարող է ջարդվել եւ հավասը կորցնել իրեն աջակցող մի քանի հազար մարդկանց մեջ:

Ընդդիմության կազմակերպած զանգվածային հանրահավաքներն ի տարբերություն նախորդ տարիների այլ հանրահավաքների, ունեին աննորմալ դրսեւորումներ: Ժողովրդի աջակցությունն ապավինելու փոխարեն նրանք դրսում էին փնտրում ուժերի, որոնք պիտի գային եւ իշխանությունը Ռոբերտ Քոչարյանից հանձնեին իրենց: Այսպես, Ստեփան Դեմիրճյանն ակնարկում էր, որ հետագա քայլերի մասին կխոսի Հայաստանում ԱՄՆ եւ Գերմանիայի դեսպանների հանդիպումից հետո, Շավարշ Քոչարյանն ու Արտաշես Գեղամյանը Եվրոխորհրդարանով էին տարվում: Առավել քան անհասկանալի էր ընդդիմության հանրահավաքներում ծածանվող Եվրոպայի դրոշի փաստը: Մի ժամանակ ռուսական կողմնորոշում ունեցող ընդդիմության առաջնորդները մամուլի հրապարակումներն սկսում էին Միացյալ Նահանգների նախկին նախագահներից վերցրած մեջբերումներով:

Հայաստանում իշխանափոխություն տեղի չունեցավ եւ, ըստ ամենայնի, տեղի չի ունենա մինչեւ 2008 թ., եթե, իհարկե, Ռոբերտ Քոչարյանն ինքը հրաժարական չտա ու իշխանությունը փոխանցի իրեն «արժանի հետնորդի»: Չի բացառվում նաեւ իշխանափոխություն իշխանության ներսում տարբերակը:

Հայաստանի ներքաղաքական զարգացումները իրադարձություններն ուղղակիորեն անդրադարձան մեր հանրապետության արտաքին քաղաքականության վրա: Քոչարյանի իշխանության գալով պաշտոնական Երեւանը հռչակեց արտաքին քաղաքականության «կոմպլեմենտար», այսինքն՝ փոխլրացման սկզբունքը, ինչը նշանակում էր հավասարահեռ հարաբերություններ մի կողմից Ռուսաստանի, մյուս կողմից՝ Եվրոպայի եւ ԱՄՆ-ի հետ: Նախագահության առաջին շրջանում (1998–2003 թթ.) Քոչարյանին թեկուզ ոչ լիովին հաջողվում էր պահպանել հավասարակշռությունը. Հայաստանը զարգացնում էր քաղաքական, տնտեսական եւ ռազմական կապերը Ռուսաստանի հետ, ինչպես նաեւ խորացնում հարաբերությունները ԱՄՆ-ի, Եվրոմիության երկրների հետ, ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակներում:

2003 թ. նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններից հետո, որոնք դատապարտեցին եվրոպական կառույցները եւ ԱՄՆ-ն՝ տեղ գտած խարդախությունների պատճառով, Հայաստանը մղվեց դեպի Ռուսաստան: Քոչարյանը հայտարարում է իր ընդունելի լինելու փաստը Մոսկվայի համար: Cus էութ, նույնն է ասում նաեւ Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպան Դրյուկովը:

Հայաստանի ընդդիմությունը չհասավ իշխանափոխության, սակայն ստիպեց Ռոբերտ Քոչարյանին ավելի ամուր փարվել Ռուսաստանին: Փաստորեն, պաշտոնական Երեւանի հռչակած «կոմպլեմենտարիզմից» բան չի մնացել: Այս իրողությունը խիստ բացասաբար է անդրադառնալու Հայաստանի վրա, քանի որ Երեւանը այլեւս սպառել է մի կողմից Ռուսաստանի, մյուս կողմից՝ Արեւմուտքի միջեւ խուսանավելու հնարավորությունների պաշարը:

Այսօր Հայաստանի իշխանությունների՝ իր շահերից բխող արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունները խիստ սահմանափակ են եւ Արեւմուտքի հետ հարաբերությունները, համագործակցությունը խորացնելու լուրջ նախաձեռնությունները բախվելու են ռուսական պատին: Նմանապես սահմանափակվել են նաեւ ընդդիմության հնարավորությունները: Տրվելով Արեւմուտքին եւ ակնկալելով արեւմտյան օժանդակությունն իշխանափոխության հարցում, ընդդիմությունը վարկաբեկվել է մի հասարակության աչքերում, որն ավանդաբար ունեցել է եւ ունի ռուսամետ կողմնորոշում:

Հայաստանի ներքաղաքական դաշտում վերջին շրջանում նկատվում է մեկ այլ երեւույթ: Դեռ մի քանի ամիս առաջ ԱԺ նախկին նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը շրջանառության մեջ դրեց այն տեսակետը, թե Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերադարձի համար առկա է քաղաքական պահանջ, սակայն դեռեւս չի հասունացել հասարակական պահանջը: Այսօր փորձ է արվում ներքաղաքական դաշտում ձեւավորել Հայաստանի առաջին նախագահի վերադարձի հասարակական պահանջի իմիտացիա:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հայաստանի տնտեսության մեջ ներգրավվելու հետաքրքրություն կա

Բեռլինում անցկացված տնտեսական փորումը՝ հյուրանցիկ ակնարկով

Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, առաջին անգամ ԳԴՀ-ում աշխատանքային այցով գտնվող Անդրանիկ Մարգարյանին եւ նրան ուղեկցող պատվիրակությանը հունիսի 22-ին առաջինն ընդունել է Բադեն Վյուրթեմբերգ երկրամասի փոխվարչապետ եւ Բեռլինում ներկայացուցիչ Ռուդոլֆ Քյոբերլեն:

Երեքշաբթի է, բայց մեզ համար տոն է, որովհետեւ հյուրընկալել ենք Հայաստանի վարչապետին, «Ազգի» հետ զրույցում փոխանցում է Բադեն Վյուրթեմբերգ երկրամասի փոխվարչապետի խորհրդը Բեռլինում ՀՀ դեսպան Կարինե Ղազինյանը, որ ընդհանրապես շատ ջերմ է գնահատում գերմանական կողմի կազմակերպած բարձր մակարդակի ընդունելությունը: Նույն օրը կայացել են նաեւ Բեռլինի քաղաքապետ Քլաուս Վովերայթի եւ ԳԴՀ տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման նախարար Հայդեմարի Վիչորեկ-Ցոյլի հետ հանդիպումները: Վիչորեկ-Ցոյլի եւ Անդրանիկ Մարգարյանի զրույցի ընթացքում պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել շարունակելու Հայաստանի հեռավոր շրջանների ջրամատակարարման բարելավման ծրագիրը, որն իրականացնելու համար գերմանական կողմը լրացուցիչ 8 միլիոն եվրո է պատրաստ ներդնել: Վարչապետ Մարգարյանը Հայաստանի տնտեսության մեջ Գերմանիայի առավել ակտիվ ներգրավման ցանկություն է հայտնել: ԳԴՀ տնտեսական զարգացման նախարարը նկատել է տվել տարածաշրջանային տնտեսական համագործակցությանը խոչընդոտող ղարաբաղյան հակամարտությունը:

Իսկ հունիսի 23-ին Բեռլինի Բրայթե պողոտայում գտնվող գերմանական տնտեսության պալատի ապակեպատ հսկա շենքում մեկօրյա ներկայություն ունեցավ Հայաստանը՝ իր 20-ից ավելի ֆիրմաների արտադրատեսակներով ու նաեւ Հայաստանի տնտեսությանը նվիրված զեկուցումներով:

Հայ-գերմանական տնտեսական հարաբերությունները հուսալի մակարդակի վրա են, ողջունելով դահլիճում ներկա 200-ից ավելի գերմանացի եւ հայ հետաքրքրվածներին ասել է ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, ում կարծիքով, տնտեսական օրվա նպատակը գերմանահայկական տնտեսական համագործակցության խորացումն ու հեռանկարային զարգացումն է: ՀՀ վարչապետը մասնավորապես նշել է, թե ԵՄ-ն այժմ Հայաստանի ամենամեծ տնտեսական եւ առեւտրային գործընկերն է՝ իր 150 միլիոն եվրոն գերազանցող առեւտրային ծավալներով: Պարոն Մարգարյանի ներկայությունը միջոցառմանը երկար չի տեւել Բրանդենբուրգ երկրամասում ծրագրված հանդիպումների պատճառով:

Միջոցառման մոդերատոր, բարգավաճիչ Ռաֆֆի Քանդյանի տպավորությամբ, ընդհանրապես հայկական կողմի բոլոր ելույթներն էլ ունկնդրելի են եղել, սակայն առավել հետաքրքրական է եղել փոխարտգործնախարար Ռուբեն Շուգարյանինը: Իմ ուրիշ զրուցակիցներ էլ, մասնավորապես բեռլինաբնակ փաստաբան Ստեփան Թաշչյանը, հաստատեցին նույնը: Նրանց միջոցով փորձենք հաղորդել ընդհանուր տրամադրությունը, որը հակիրճ կարելի է ձեւակերպել հետեւյալ կերպ՝ գերմանացիների մեջ կա որոշակի հետաքրքրություն Հայաստանի տնտեսական դաշտում ներկայություն ունենալու: Այլ կերպ չես բացատրի այն հանգամանքը, որ տնտեսության պալատում գերմանացի գործարարներ են եղել երկրի նույնիսկ հեռավոր շրջաններից, նաեւ մոսկովյան մասնաճյուղերից: Ներկա են եղել գերմանական մամուլի ներկայացուցիչներ, մասնավորապես «Օսթ-վեսթ կոնտակտ» հանդեսի աշխատակիցը հետաքրքրություն է հայտնել տպագրել հայկական կողմի ելույթները:

Հպանցիկ ներկայացնենք փոխարտգործնախարար Շուգարյանի ելույթն ու նրան ուղղված փաստաբան Թաշչյանի հարցը: «Հայաստան. արդի քաղաքական իրավիճակը եւ եվրոպական ինտեգրացման ուղիները» վերնագրով իր ելույթում պարոն Շուգարյանն անդրադարձել է ՀՀ արտաքին քաղաքականությանը՝ մասնավորապես նշելով, որ Հայաստանի հեռանկարային նպատակն է Եվրամիությանն անդամակցումը եւ առաջին հերթին երկրում եվրոպական ստանդարտներ պիտի ստեղծվեն: Նա խոսել է նաեւ Թուրքիայի հետ հարաբերությունների մասին: Անդրադառնալով Հայաստանի՝ Թուրքիայի կողմից շրջափակմանը փոխարտգործնախարարը նշել է, թե իրականում փակ է սահմանը Սեւ ծովի եւ Հարավային Կովկասի միջեւ: Հայաստանը ՆԱՏՕ-ի անդամ չլինելով, գործակցում է այս կառույցի հետ, եւ Թուրքիայի կողմից ՀՀ շրջափակումը շրջափակում է նաեւ Հայաստանը ՆԱՏՕ-ից: Սահմանի բացումը կապահովի Հարավային Կովկասում կայունության ու անվտանգության առկայությունը, ասել է ՀՀ փոխարտգործնախարարը:

Թուրքիայի կողմից Հայաստանի շրջափակման վերացման լավագույն տարբերակը Հայոց ցեղասպանության փոխհատուցման պահանջը համարելով փաստաբան Ստեփան Թաշչյանն իր հարցն ուղղել է ինչպես պարոն Շուգարյանին, այնպես էլ Բունդեսթագի հարավկովկասյան խմբակցության նախագահ Քրիստոֆեր Բերգներին: Առաջինն ասել է, թե Հայաստանի պաշտոնական տեսակետն է շրջափակումն ու փոխհատուցման պահանջն իբրեւ անջատ հարցեր դիտարկելը: Բունդեսթագի հարավկովկասյան խմբակցության նախագահը խուսափել է հարցի կոնկրետ պատասխանից: Երբ նրան փաստաբանը հարցրել է, թե Հայոց ցեղասպանության մեջ ոչ միայն հանցակցություն, այլեւ անմիջական պատասխանատվություն կրող Գերմանիան հետաքրքրված չէ՞ արդյոք փոխհատուցման պահանջով Հայաստանի ապաշրջափակմանն օգնելու, պարոն Բերգներն ասել է, թե Բունդեսթագը դատապարտում է կայզերական Գերմանիայի լռելու քաղաքականությունը եւ հիշեցրել կենտրոնանալ այն անձանց գործունեության վրա, ովքեր ժամանակին այլ վարքագիծ են ցուցաբերել՝ օրինակ բերելով Լեփսիուսին:

Իմ երկու զրուցակիցների կարծիքով, շատ առարկայական է եղել նաեւ ՀՀ ԿԲ-ի նախագահ Տիգրան Սարգսյանի ելույթը: Բայց ներկաներից առավել ուշադիրների աչքից չի վրիպել, որ նրա ներկայացրած ՀՀ-ի արտահանման թվերն ու գերմանական կողմի՝ Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայի երկրների միության տնօրենների վարչության անդամ Ուլրիխ Դիիտցի ներկայացրածի միջեւ մեծ տարբերություն է եղել: Ելույթներում քննադատական կամ ինքնաքննադատական մոտեցումը բացակայել է: «Մանր հարցերի՝ կաշառակերության, ստվերային տնտեսության, բյուրոկրատիայի» մասին թեթեւ հումորախառն ակնարկել է միայն Ուլրիխ Դիիտցը, որի խոսքի մեջ սակայն տիրապետող է եղել լավատեսությունը, «թվարկած բոլոր խնդիրները կլուծենք», ասել է նա:

ՌՈՒԶԱՆ ՉԱՄԱՆՓԱՅԱՆ
Գերմանիա

Հուլիսի 16-ից Պետդեպարտամենտը դադարեցնում է այցագրերի երկարաձգումը

ԱՄՆ Պետդեպարտամենտը հայտարարել է, որ 2004 թ. հուլիսի 16-ից դադարեցվում է այցագրերի երկարաձգումը: Ըստ «Վաշինգտոն թայմս» թերթի, այդ որոշումը չի տարածվում դիվանագետների, պաշտոնական անձանց A եւ G կատեգորիաների այցագրերի եւ ՆԱՏՕ-ի աշխատակիցների վրա:

«Պետդեպարտամենտը հուլիսի 16-ից դադարեցնում է E, H, I, L, O, P կատեգորիաների այցագրերի երկարաձգումը», նշվում է Պետդեպարտամենտի հայտարարության մեջ:

Այդ կատեգորիաներից որեւէ մեկի այցագրով ԱՄՆ մուտք գործած անձինք կարող են երկրում մնալ մինչեւ ժամկետի ավարտը: Եթե նրանք մեկնեն ԱՄՆ-ից եւ ապա ուզենան վերադառնալ, ստիպված կլինեն նոր այցագրի համար իրենց երկրում դիմել ԱՄՆ դեսպանություն կամ հյուպատոսություն, հարցազրույց տալ արդեն նոր պայմաններով եւ մատնահետքեր թողնելով: Անցյալում այցագրի երկարաձգման փաստաթղթերը հնարավոր էր ուղարկել փոստով:

Նոր ձեռնարկումը ԱՄՆ իշխանություններին թույլ կտա մինչեւ սեպտեմբերի 26-ն ապահովել երկիր մուտք գործողների կենսաչափական տվյալներ պարունակող այցագրերի հանձնումը: Դա արվում է «Սահմանում անվտանգությունն ուժեղացնելու եւ այցագրային մուտքը բարեփոխելու մասին» օրենսդրական ակտի համաձայն:

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Կատաղի մարտեր Իրաքի 5 քաղաքներում

Վարչապետ Ալլաուին օգնություն է խնդրում ՆԱՏՕ-ից

«Ալ Ղաիդայի» հետ կապված «Միասնություն եւ ջիհադ» խմբավորման առաջնորդ Աբու Մուսաբ ազ Զարքաուին երեկ կենտրոնացված հարձակումներ է կազմակերպել իրաքյան 5 քաղաքների վրա: Նա հայտարարությամբ ստանձնել է Մոսուլի, Ռամադիի, Բաաքուբայի, Բաղդադի եւ Ֆալուջայի վրա ձեռնարկված հարձակումների պատասխանատվությունը:

Ֆրանսպրեսի տվյալներով, զոհերի թիվն անցնում է 90-ից, վիրավորների թիվը 300-ից ավելի է: Զարքաուին զգուշացրել է, որ առաջիկա օրերին ամբողջ Իրաքում նոր գրոհներ են ձեռնարկվելու օկուպացիոն զորքերի դեմ:

Իրաքում գրոհայիններն, ըստ «ինգուշական սցենարի», գիշերով կենտրոնանում են թիրախների շուրջը եւ ապա հարձակվում իրավապահ մարմինների շենքերի վրա, սպանում զավթիչներին ծառայող իրաքցիներին: Լոնդոնի «Ինդիփենդենտ» թերթի տվյալներով, Իրաքի վարչապետ Այադ Ալլաուին ՆԱՏՕ-ից խնդրել է տեխնիկական օգնություն ցույց տալ Իրաքին եւ հրահանգիչներ ուղարկել: «Ազգը» երեկ գրեց, որ Զարքաուին սպառնում է «դանակով, ռումբով, փամփուշտով կամ թույնով» սպանել վարչապետին: Մոսուլում երեկ առնվազն 7 պայթյուն է որոտացել ոստիկանական տեղամասերի մոտ: Ոչնչացվել է 20 ոստիկանական մեքենա: Քաղաքում զոհվել է 44 մարդ, 216-ը վիրավորվել են: Ռոյթերի տվյալներով, զոհերի եւ վիրավորների մեծ մասն իրաքցի ոստիկաններ են: Սպանվել է նաեւ ամերիկացի մեկ զինվորական, երեքն էլ վիրավորվել են: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ պայթյուններից հետո ապստամբների եւ ամերիկացի զինծառայողների միջեւ ծավալվել է կատաղի փոխհրաձգություն:

Ռամադիում գնդակոծվել են կառավարական շենքեր, պայթեցվել է ոստիկանական տեղամաս: Անձնասպանական ահաբեկչության ձախողված փորձից հետո դիմակավոր զինյալները ոչնչացրել են ոստիկանական ավտոմեքենաներ, պայթեցրել անվտանգության ծառայության շենքը: Սպանվել է 10 մարդ: Բաաքուբայում սպանվել է 22 մարդ, 50-ը վիրավորվել են: Ըստ Ֆրանսպրեսի, սպանվածներից 11-ն իրաքցի ոստիկաններ են, 2-ը՝ ամերիկացի զինվորներ:

Բաղդադում ականված ավտոմեքենայի պայթյունից զոհվել են իրաքցի 4 ոստիկաններ: Բաղդադի հարավում փոխհրաձգությունից զոհվել են 9, վիրավորվել 37 անձինք: Ֆալուջայում ամերիկացիները կենդանի ուժի եւ տեխնիկայի կորուստներ ունեն: Խփվել է ամերիկյան մի ուղղաթիռ:

Եվս 25 միլիարդ՝ Աֆղանստանի եւ Իրաքի պատերազմներին

ԱՄՆ Կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատն ընդունել է պաշտպանության նախարարության բյուջեն: «Վաշինգտոն փոստը» նշում է, որ Պենտագոնին հատկացվելու է 417 մլրդ դոլար, որից 25-ը հավելյալ կարգով նախատեսված է հատկապես Աֆղանստանի եւ Իրաքի ռազմական գործողությունների համար:

Ըստ օրինագծի, 9,7 մլրդ պետք է ծախսվի հակաօդային պաշտպանության, 1,7 մլրդ՝ քիմիական եւ կենսաբանական զենքից պաշտպանող միջոցների մշակման նպատակներով, 4,4 մլրդ՝ «Ջոյնթ սթրայք ֆայթեր» ծրագրի եւ 710 մլն՝ անօդաչու մարտական համակարգերի համար:

Որոշ կոնգրեսականներ դժգոհ են, որ Պենտագոնը չի հրապարակել հակաահաբեկչական պատերազմի ծախսերի երկարաժամկետ կանխատեսումները: «Եթե այդ օրինագծում հաշվի առնվեին ամբողջ տարվա ռազմական ծախսերը, ապա մենք 50 միլիարդով շատ հատկացրած կլինեինք: Ընտրություններից հետո հանրությանը երեւի տեղեկացնեն մնացյալ ծախսերի մասին», հայտարարել է հանրապետական Դեվիդ Օբին:

Ամերիկացի խաղաղարարների անձեռնմխելիությունը չի երկարաձգվի

ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի անդամների մեծամասնության ընդդիմության պայմաններում ԱՄՆ ներկայացուցիչ Ջեյմս Քանինգեմը որոշել է հրաժարվել արտասահմանում ամերիկացի խաղաղարարների անձեռնմխելիություն պահանջող բանաձեւի ժամկետը երկարաձգելու պահանջից: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ ամերիկացիներն իրենց դիրքորոշման փոփոխումը պատճառաբանել են «տվյալ հարցի առթիվ երկարատեւ վիճաբանություններից խուսափելու» նպատակով:

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը գոհունակություն է արտահայտել այս փոփոխության առթիվ: Ամերիկացի զինծառայողներին միջազգային քրեական դատարանի հետապնդումներից զերծ պահելու պահանջից հրաժարվելը, նրա խոսքերով, «կնպաստի Անվտանգության խորհրդի միասնության պահպանմանը»:

2002 թ. ԱՄՆ-ի ճնշմամբ ԱԽ-ում ընդունված բանաձեւն ամերիկացի խաղաղարարներին զերծ էր պահում միջազգային քրեական դատարանի հետապնդումներից: Անցյալ տարի երկարաձգված բանաձեւի գործողության ժամկետն ավարտվում է հունիսի 30-ին: Այն երկարաձգելու համար անհրաժեշտ է ԱԽ 15 անդամներից առնվազն 9-ի հավանությունը, բայց այս տարի ընդդիմությունը շատ ուժեղ է իրաքցի կալանավորների խոշտանգումների բացահայտման պատճառով:

Դիվանագետներից շատերը նշում են, որ Իսպանիայում տեղի ունեցած իշխանափոխությունը եւ Իրաքից իսպանական զորքի դուրսբերումն էական դեր են խաղացել ԱԽ-ում ամերիկանպաստ բանաձեւի երկարաձգման ձախողման մեջ: Անցյալ տարի ԱՄՆ-ի դաշնակից Իսպանիան կողմ էր քվեարկել ամերիկացի զինծառայողների անձեռնմխելիություն պահանջող բանաձեւի ժամկետի երկարաձգմանը: Բայց այս տարի վարչապետ Սապատերոյի կառավարության ընդդիմադիր կեցվածքը ՄԱԿ-ի ԱԽ տատանվող անդամներ Ռումինիային, Չիլիին եւ Բրազիլիային ստիպեց կողմնորոշվել եւ մերժել բանաձեւի ընդունումը:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վաստակաշատ պատմաբան, բանասէր, աղբիւրագէտ, մատենագէտ դոկտ. Յակոբ Սեդրակի Անասեանի անունը լայնօրէն յայտնի է գիտական շրջաններին:

Անհատապաշտօրէն լայն է դոկտ. Անասեանի գիտական հետաքրքրութիւնների շրջագիծը: Մանր ու մեծ հատորների եւ բազմաթիւ ու բազմազան յօդուածների մէջ անենամնայուն արժէքն անշուշտ կազմում են «Հայկական մատենագիտութեան» տպագրուած երկու ստուարածաւալ հատորները (1959 եւ 1976 թթ.): Աներեւակայելիօրէն տիտանական աշխատանք պահանջող այս երկը իր կայուն եւ մնայուն տեղն է գրաւում հայերէն լեզուով երբեւէ ստեղծուած կոթողային արժէքների շարքին: Յոբի համբերութեամբ կան արժէք են ներկայացնում հայ ազատագրական շարժումների պատմական ընթացքին ու կապերին հետամուտ հետազօտողի համար:

Ինչպէս «ԺԷ դարի ազատագրական շարժումներն Արեւմտեան Հայաստանում» մենագրութեան մէջ, այնպէս էլ այլուր, օրինակ՝ «Թուրքական տիրապետութիւնը Հայաստանում ԺԷ դարում» (1951 թ.), Յ. Անասեանը քննութեան նիւթ է դարձրել հայ ժողովրդի ողբերգական կացութիւնը Օսմանեան աստուածապետական (theocratique) վարչակարգի արհաւրալից տիրապետութեան տակ: Ամենուր նա բերել է նոր, հիմնաւոր ու արժանահաւատ տուեալներ, փաստելու համար կայսրութեան մեծ ու փոքր գիշատիչների հայահալած քաղաքականութեան ամենամթին ծալքերը: Սոյն տեսա-

Ս. Անասեանը նոր փաստերով ու դրանց հիմնաւոր ու համոզիչ մեկնաբանութեամբ բացայայտեց Այգեկցու իրական ու ամբողջական կերպարը՝ իբրեւ նշանաւոր հասարակական գործչի, դաւանաբանի ու գաղափարախօսի եւ «Արմատ հաւատոյ» ժողովածոյի հեղինակի: Սոյն եւ յարակից այլ խնդիրներ իրենց յաւելեալ լուսաբանութիւնը գտան Յ. Ս. Անասեանի միա՝ «Հայ պատմա-դաւանաբանական գրականութեան թանկարժէք յուշարձանը. Գիրք հաստատութեան եւ Արմատ հաւատոյ» (1972 թ.) յօդուածում, «Արմատ հաւատոյի աղբիւրներից» շարքում (1977 եւ 1983 թթ.) եւ այլ գրուածքներում:

Խոր հմտութիւն, նիւթի բազմակողմանի իմացութիւն, կուռ ու վերլուծական տրամաբանութիւն եւ

Յակոբ Անասեանի վաստակը

Իր 100-ամեայ յոբելեանի առթիւ

յղացուած ծրագրուած եւ իրականացուած սոյն վիթխարի գործը, որ աղբիւրագիտական, բնագրագիտական, ձեռագրագիտական, պատմագիտական ու բանասիրական երկ է միաժամանակ, որպէս կատարեալ ու աննախադէպ երեւոյթ, ծանրակշիռ աւանդ է նաեւ համաշխարհային գիտութեան գանձարանում, աշխատութիւն, որն այսօր ի վիճակի չէ շրջանցել ոեւէ հայագէտ, բիւզանդագէտ, արեւելագէտ կամ կովկասագէտ:

Դոկտ. Անասեանի պատմագիտական ժառանգութեան նշանակալից մի հատուածն են կազմում հայ ազատագրական շարժումների պատմութեանը նուիրուած երկերը: Տակաւին 1934-ին Փարիզի «Երկունք» ամսագրում լոյս է տեսնում նրա «Նպաստ մը Հայոց ազատագրական պատմութեան (ԺԷ դար). Սահակի Շահմուրաս եւ Յովհաննէս Թութինչի» յօդուածը: Յայտնաբերելով հայ ազատագրական շարժման նախկինում լիովին անծանօթ, բոլորովին նոր մի օղակ, գիտնականն այնուհետեւ երկար տարիներ ներհուն մտասեւեռումով հետամուտ է լինում շարժման ծալքերի լուսաբանութեանը, բազմամեայ հետազօտութիւնների իբրեւ արգասիք հայագիտութեանը պարգեւելով «ԺԷ դարի ազատագրական շարժումներն Արեւմտեան Հայաստանում» ծաւալուն մենագրութիւնը (1961 թ.): Սոյն աշխատութեամբ, որը 1962 թ. սեպտեմբերի 29-ին հրապարակայնօրէն պաշտպանուեց իբրեւ թեզ գիտական աստիճան ստանալու համար, պատմաբանն ընդարձակեց մեր իմացութեան հորիզոնները՝ բացայայտելով 1660-ական թթ. սկսած ազատագրական շարժումն Արեւմտեան Հայաստանում, Իսրայէլ Օրիի յայտնի ձեռնարկներից շուրջ երկու տասնամեակ առաջ:

Յ. Անասեանը նոր վաւերագրերի լոյսի տակ քննում ու բացայայտում է Շահմուրաս Բաղիշեցու ինքնութիւնն ու ընկերային դիրքը, մանրամասնօրէն կանգ առնում յեղափոխական շրջանի վրայ, քննարկում նոյն Սահակի Մուրասի եւ Յովհաննէս Թութինչիի կապերը ֆրանսիական արքունիքի հետ, Թութինչիի այցը հաբեշական արքունիք, տալով վերջապէս ԺԷ դարի ազատագրական շարժման զոյգ շրջանների հիմնաւոր ու առարկայական գնահատականը:

Իրենից ամբողջական գիւտ ներկայացնող այս աշխատութեան արժէքը կրկնապատկւում է այն պատճառով մանաւանդ, որ հեղինակը բնագրով ու իր կատարած բարեխիղճ ու ճշգրտուած-վերականգնուած թարգմանութեամբ ուսումնասիրութեանը կից հրապարակում է եւ մեծ մասամբ իր կողմից յայտնագործուած վաւերագրերը, որոնք դժուարամատչելի, շատ յաճախ նաեւ անմատչելի լինելով, հսկայա-

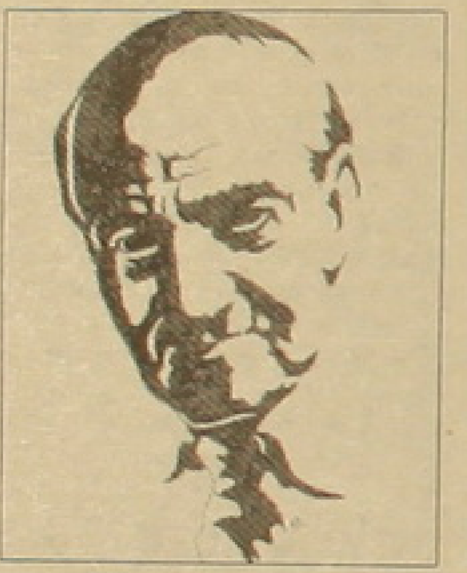

Գծանկարը Յարութիւն Ղոնդոնեանի

կէտից ուշագրաւ ու արժէքաւոր է յատկապէս «Թուրքական Ֆութուվաթը եւ հայերը» (1979 թ.) աշխատութիւնը: Աւս գիտնականն անդրադառնում է պատմական գիտութեանն անծանօթ մնացած մի փաստի, որը պահպանուել է ԺԸ դարի սկզբի գործիչ Կարնեցի Ուրախ Գրիգորի պատմական մի հաղորդման մէջ: Յենուելով փոքրածաւալ այս գրութեան տուեալների վրայ ու լուսաւորելով դրանք այլեւայլ սկզբնաղբիւրների ընձեռած նիւթի ու պատմագիտական կռահումների եւ եզրակացութիւնների խաչաձեւ զննութեամբ ու վերլուծումով, դոկտ. Անասեանը անծանօթ էջեր է բացում թուրքական ծուլորդական քաղաքականութեան պատմութեան մէջ, պարզելով, որ «թուրքական տիրապետութեան տակ գտնուող հայկական նահանգներում հայ արհեստաւորները, իրենց արհեստներն ի գործ դնելու իրաւունքին տիրանալու համար բռնադատուում էին իսլամների հետ միասին անդամակցելու թուրքական արհեստաւորական միաւորումներին, իսկ անդամակցելու համար՝ նրանց նման ենթարկւում էին իսլամական սահմանուած ծիսակատարութիւններին եւ այդ միջոցով՝ իսլամութիւն ընդունելու թելադրանքներին»:

Հայագիտութեան գանձարանը մեծապէս հարուստ է եւ Յ. Անասեանի աղբիւրագիտական աշխատութիւններով: 1957 թ. լոյս տեսաւ «Հայկական աղբիւրները Բիւզանդիայի անկման մասին» մեծարժէք երկը: Կ. Պոլսի անկումը, իբրեւ ամբողջ մի քաղաքակրթութեան կործանումը խորհրդանշող իրադարձութիւն, մեծ տպաւորութիւն գործեց նաեւ ժամանակի հայ իրականութեան վրայ:

Զափազանց շօշափելի ու անանցանելի նպաստ բերեց հայագիտութեանը դոկտ. Անասեանի մի այլ համառօտ, բայց ծանրակշիռ բովանդակութեամբ գիտական երկը՝ «Վարդան Այգեկցին իր նորայայտ երկերի լոյսի տակ» (1968/69 թթ.): Թւում էր, թէ Ն. Մառի հանգամանալի աշխատութիւնից յետոյ անկարելի է այլեւս նոր խօսք ասել Այգեկցու մասին: Սակայն, ահա, Յ.

բծախնդիր ճշգրտութիւն են յայտնաբերում նաեւ դոկտ. Անասեանի բազմաթիւ այլ աշխատութիւնները, նուիրուած լինեն դրանք հայ գրականութեան այլազան հարցերի մեկնաբանութեանը, օրինակ՝ «Սայեաթ-Նովայի տաղերը» (1963 թ.), «Գրական նմոյշներ Գրիգոր Շղթայակրից» Ա. եւ Բ մասեր (1950 եւ 1980 թթ.), «Թովմաս Ագուլեցին եւ նրա մեռոներգութիւնը» (1969 թ.), թէ թարգմանական գրականութեանը կամ նիւթերին, ինչպէս՝ «Նոր նիւթեր Վենետիկեան Մխիթարեանների թարգմանական գործունէութեան պատմութեան համար» (1977 թ.), «Դաւիթ Կիրրացի» (1980 թ.) եւ այլն: Միեւնոյն յատկանիշներով են բնութագրւում նաեւ պատմա-մշակութային զանազան դէպքերի ու դէմքերի՝ «Ոչ թէ Իմինովիչ, այլ Էմինովիչ» (1978 թ.), «Վեցերորդ մատեան ամենից գրեանցն Արիստոտէլի» (1981 թ.), ինչպէս եւ պատմագիտական նոր տեսակէտների վերարծարծմանն ու արժէքաւորմանը նուիրուած երկերը՝ «Նոր հայեացք աղուանագիտութեան բնագաւառում» (1969 թ.), «Դէոի Արցախեցինի պատմութեան խորքերը» (1979 թ.) եւ այլն:

Դոկտ. Յ. Ս. Անասեանի գրեթէ բոլոր աշխատութիւնների մէջ ուրոյն ու կարեւոր տեղ ունեն քերականական ու լեզուաբանական տարրերը:

Դոկտ. Անասեանի գիտական գործունէութիւնը կարելի է բնութագրել Աճառեանական աշխատասիրութեամբ, Յակոբոս Տաշեանին, Ներսէս Բիւզանդացուն եւ Գալուստ Տէր-Մկրտչեանին յատուկ մանրախոյզ բծախնդրութեամբ ու նաեւ Նիկողայոս Մառին, Յակոբ Մանանդեանին եւ Նիկողայոս Ադոնցին բնորոշող բազմակողմանիութեամբ:

Ինչպէ՞ս է բնութագրում իր անցած արգասաւոր ուղին ինքը՝ դոկտ. Անասեանը: Այս հարցին պատասխանում է նա առինքնող եւ գոհունակ ժպիտը դէմքին.

«Եթէ ես իմ ծնողներից եմ ժառանգել եռանդը, կամքը եւ համբերատարութիւնն ու յարատեւութեան ոգին, եթէ Մխիթարեան դասական դպրոցն է ինձ ներշնչել մղումը՝ նուիրուելու հայագիտութեանը եւ տուել նաեւ աշխատանքի գիտական մեթոդ, ապա Մայր հայրենիքն է, որ իր հարազատ մթնոլորտով եւ ընձեռած լիառատ հնարաւորութիւններով խթանել է իմ վճռականութիւնը՝ իմ նախասիրութիւնների ուղիով գնալու, պարգեւել է իմ վերելքը գիտութեան աստիճաններով, որպէսզի կարողանայի մարմնաւորել իմ երազները եւ իմաստաւորել իմ ողջ կեանքը՝ ինձ ու իմ ժողովրդի համար: Ուստի՝ խոր երախտագիտութեամբ եմ լցուած հայրենիքիս նկատմամբ»:

(1984 թ. Լոս Անջելեսում լոյս տեսած «Յ. Ս. Անասեան» գրքից)

ՆՐՈՒՆԻԿ ԳԱԼՍՏԵԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Լորիս Ճգնավորյանի խմբավարական գործունեության 50-ամյակը

Խմբագրությանը հասցեագրված մամուլի հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ անվանի գեղարվեստական ղեկավար Լորիս Ճգնավորյանի խմբավարական գործունեության 50-ամյակի առթիվ հունիսի 12-30-ը Թեհրանի «Վահդաս» համերգային դահլիճում անցկացվում է երաժշտական փառատոն, ուր մաեստրոն կղեկավարի «Լարային վիրտուոզներ» հայկական կամերային նվագախմբի ելույթները:

Նրա խմբավարական գործունեությունը սկսվել է 1954-ի հունիսի 4-ին Թեհրանի հայկական ակումբի համերգային դահլիճում: Այդ ժամանակ նա տեղի պրոֆեսիոնալ կատարողներից նվագախումբ էր կազմել, որի համերգները մեծ հաջողություն են արձանագրել: Այնուհետեւ նա Վիեննայի երաժշտական ակադեմիայում եւ ապա ճանաչված երգահան Կառլ Օրֆի անմիջական հսկողության տակ կատարելագործել է իր մասնագիտական ունակությունները: Ուսանողական տարիներին նա հանդիպել է «Կոմիտաս» քառյակի առաջին ջութակ Ավետ Տեր-Գաբրիելյանին, Արամ Խաչատրյանին, Վիլյամ Սարոյանին, Պոլ Հինդեմիթին եւ Իգոր Ստրավինսկուն, որոնք մեծապես ներշնչել են նրան:

Հ. Օ.

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՀՅՈՒՐԱԽԱՂԵՐ

Ալեքսանդր Տրեգերը Երեւանում կտա մի համերգ

Արդեն մի քանի օր ամերիկացի ականավոր ջութակահար, ճանաչված դիրիժոր եւ տաղանդավոր ուսուցիչ Ալեքսանդր Տրեգերն ԱՄՆ-ից ժամանել է Հայաստան, ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հրավերով եւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան աջակցությամբ: Հունիսի 25-ին «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում տեղի կունենա մեկ համերգ, եւ Տրեգերը որպես դիրիժոր հանդես կգա ՀՖՆ-ի հետ (մենակատար՝ Տիգրան Մեսրոպյան, դաշնամուր):

Ալեքսանդր Տրեգերն իր հայրենի Ռուսաստանում 5 տարեկանից սկսել է զբաղվել երաժշտությամբ: Սովորել է ջութակ եւ դաշնամուր նվագել: Նա 13 տարեկանում իր առաջին համերգային ծրագրով՝ Արամ Խաչատրյանի «Ջութակի կոնցերտով» հանդես է եկել եւ դարձել մի շարք մրցույթների հաղթող: Հետագայում նրան նկատում է Դավիթ Օյստրախը եւ առաջարկում սովորել Մոսկվայի կոնսերվատորիայում: Հենց այնտեղ էլ Տրեգերը ծնոտ է բերում շատ հայ երաժիշտ ընկերներ: Կոնսերվատորիան ավարտելուց հետո նա աշխատանքի է անցնում Մոսկվայի ռադիոյի սիմֆոնիկ նվագախմբում, իսկ ավելի ուշ՝ Իսրայելի կամերային նվագախմբում որպես կոնցերտմեյստեր (մենակատար): 1973 թ. նա մեկնում է ԱՄՆ եւ աշխատանքի անցնում Լոս Անջելեսի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբում եւ այժմ կոնցերտմեյստերն է:

Տրեգերը լայն հետաքրքրությունների ու բազմաթիվ տաղանդների տեր մի երաժիշտ է, որն իր ժամանակի մեծ մասը նվիրում է դիրիժորական գործին, սիրում է մեծ թենիս խաղալ, շատ կարդում է պատմական վեպեր եւ ունի հարուստ գրադարան, որտեղ գերակշռում են ռուս դասականների ստեղծագործությունները:

Իսկ իմ հարցին, թե ի՞նչը պատճառ դարձավ ԱՄՆ մեկնելու, պրն Տրեգերը պատասխանեց. «Դեռ մանուկ հասակից լսում էի «Ամերիկայի ձայնը» եւ հսկայական հետաքրքրություն առաջացավ մեկնել եւ աշխատել այդ երկրում, այդպես էլ եղավ տարիներ անց»: Առաջին անգամ լինելով Հայաստանում, նա արդեն անջնջելի տպավորությունների մի մեծ շարան էր հավաքել, հիացած էր մեր պատմամշակութային կոթողներով, մեր խոհանոցով, մարդկանց ջերմ վերաբերմունքից հուզված էր ու որոշել է կրկին գալ Երեւան: Տրեգերն ԱՄՆ-ի բազմաթիվ քաղաքների սիմֆոնիկ նվագախմբերի հետ համերգներ է տվել: 1998/99 թ. համերգաշրջանի սկզբից նա հանդես է գալիս որպես Ամերիկայի երիտասարդական սիմֆոնիկ նվագախմբի դիրիժոր (երաժշտական ղեկավար՝ փոխարինելով Զուբին Մեհտային): Նա ուսուցանում է նաեւ երիտասարդ ու խոստումնալից երաժիշտներին եւ լայն ծրագրեր ունի հետագայում համագործակցելու նաեւ մեր երաժիշտների հետ:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

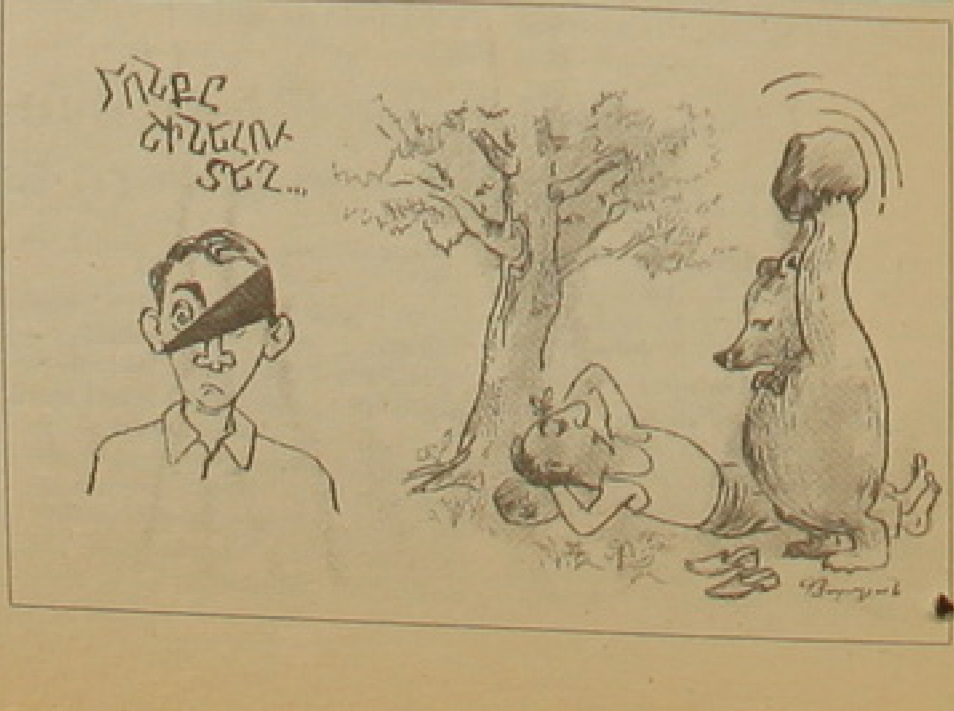

Չեխերն ազնիվ խաղի հիանալի օրինակ դրսեւորեցին

Ավարտվեց ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության խմբային մրցաշարը: Հայտնի դարձավ քառորդ եզրափակիչի վերջին մասնակիցը: Առաջնության դափնիների համար մղվող պայքարը կշարունակի Հոլանդիայի ընտրանին, որի հնարավորությունները գերմանացիների համեմատ ցածր էին գնահատվում: Սակայն շնորհիվ լատվիացիների նկատմամբ տոնած խոշոր հաշվով հաղթանակի եւ գլխավորը՝ չեխերի ազնիվ խաղի, Հոլանդիայի ընտրանին մտավ հաջորդ փուլ: Այո, ի տարբերություն շվեդների ու դանիացիների, Չեխիայի հավաքականը Եվրոպայի առաջնությունում ազնիվ խաղի հիանալի օրինակ դրսեւորեց: Թեեւ մրցակային առումով գերմանացիների հետ խաղը չեխերի համար այլեւս ոչ մի նշանակություն չուներ, նրանք մինչեւ վերջ հավատարիմ մնացին ազնիվ մրցակցության սկզբունքներին եւ չափազանց համառ ու անզիջում պայքարում դրսեւորելով հաղթանակի անկոտրում կամք, ի վերջո պարտության մատնեցին մրցակցին: Եվ դա այն դեպքում, երբ նախորդ խաղի համեմատ Չեխիայի հավաքականի մեկնարկային կազմում 9 փոփոխություն էր տեղի ունեցել: Չեխերի մարզիչ **Կարել Բրյուկներն** իր ֆուտբոլիստներին հանգստանալու հնարավորություն էր տվել: Վերջինիս կարծիքն այսպիսին էր. «Հիմնական կազմի խաղացողներին փոխարինած ֆուտբոլիստներն իրենց գերազանց դրսեւորեցին: Օրինակ, դարպասապահ Բլաժեկը նույնքան հուսալի գործեց, ինչպես Չեխը: Թիմը ցույց տվեց իր ուժը խմբային մրցաշարում: Առջեւում Դանիայի հետ քառորդ եզրափակիչն է: Այնպես որ մենք պատրաստվում ենք հերթական ճակատամարտին»:

Ռուդի Ֆյոլեր (Գերմանիա)-Երկու տարի առաջ մեզ հաջողվեց մտնել աշխարհի առաջնության եզրափակիչ, իսկ այսօր ձեռից բաց թողեցինք հաջորդ փուլ մտնելու հիանալի հնարավորությունը: Գլխավոր խոչընդոտը գոլային պահերի չօգտագործումն էր: 3 խաղում ընդամենը 2 գոլ ենք խփել, ինչը հնարավոր չէ քառորդ եզրափակիչ մտնելու համար:

Լատվիայի հավաքականը չնայած կրած խոշոր հաշվով պարտությանը, վատ տպավորություն չթողեց: Հավաքականի գլխավոր մարզիչ **Ալեքսանդր Ստարկովն** էլ գոհ էր իր թիմից. «Ֆուտբոլիստներին չեմ կարող ոչնչում մեղադրել, նրանք խաղացին ինչպես կարող էին: Առաջին խաղակեսում մեր խաղը չստացվեց: Հոլանդացիների վարպետ-

ությունն ու փորձառությունը զգացնել տվեցին: Հոլանդացիները պատժեցին մեզ թույլ տված սխալների համար: Ընդմիջումից հետո արդեն մեր ֆուտբոլիստներն իրենց լավագույն ձեւով դրսեւորեցին: Կարծում եմ, որ ընդհանուր առմամբ հավաքականն իր երկրպագուների հետ պատշաճ մակարդակով ներկայացրեց երկիրը Եվրոպայի առաջնությունում»:

Բնականաբար, արդյունքից գոհ էր հոլանդացիների գլխավոր մարզիչ **Դիկ Ադվոկատը**. «Այսօր մենք շատ կարգապահ ֆուտբոլ խաղացինք, հատկապես առաջին խաղակեսում: Սակայն հնարավորությունների միայն կեսն օգտագործեցինք: Շատ դժվար էր կենտրոնանալ միայն այս խաղի վրա, քանի որ մարզադաշտում ֆուտբոլասերների պահվածքից զգում էինք, թե ինչպես է ընթանում Չեխիա-Գերմանիա հանդիպումը: Շատ ուրախ եմ, որ մտանք հաջորդ փուլ, քանի որ չեխերից կրած պարտությունից հետո հայտնվեցինք ծանր իրավիճակում: Հաջորդ մրցակիցը Շվեդիան է, որի մասին ամեն ինչ գիտենք եւ սովորաբար հաղթել ենք նրանց»:

Ամփոփիչ աղյուսակ

«D» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չեխիա	3	3	0	0	7–4	9
2. Հոլանդիա	3	1	1	1	6–4	4
3. Գերմանիա	3	0	2	1	2–3	2
4. Լատվիա	3	0	1	2	1–5	1

Ռմբարկուները

Ռունի	Անգլիա	4
վան Նիստելռոյ	Հոլանդիա	4
Զիդան	Ֆրանսիա	3
Լարսոն	Շվեդիա	3
Թոմասոն	Դանիա	3
Բարոշ	Չեխիա	3

Ֆյոլերը հրաժարական տվեց

2006 թ. Գերմանիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը կազմակերպիչ երկրի հավաքականը կնախապատրաստվի նոր գլխավոր մարզչի ղեկավարությամբ: Թեեւ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ռուդի Ֆյոլերը մինչեւ 2006 թ. պայմանագիր ուներ երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հետ, չեխերից կրած պարտությունից հետո, այնուամենայնիվ, որոշեց հրաժարական տալ: Ճիշտ է, դրա համար Ֆյոլերից որոշ ժամանակ պահանջվեց: Չեխերի հետ հանդիպումից հետո նա հայտարարել էր, որ չնայած անհաջողությանը, կցանկանար շարունակել աշխատանքը հավաքականում: Ֆյոլերը նաեւ հայտարարել էր, որ իր հասցեին կսկսվի քննադատությունը, ինչը նման դեպքերում օրինաչափ է: Նա նաեւ նշել էր, որ առաջիկայում կհանդիպի ֆեդերացիայի նախագահի եւ գլխավոր քարտուղարի հետ, որպեսզի քննարկի ստեղծված իրավիճակը՝ պատրաստ լինելով իրադարձությունների ցանկացած շրջադարձին:

Եվ ահա որոշ ժամանակ խորհելուց հետո Ռուդի Ֆյոլերն ինքը որոշեց հեռանալ հավաքականից: Հատկանշական է, որ Եվրոպայի առաջնությունից առաջ թե՛ գերմանացի մասնագետները, թե՛ երկրպագուների մեծամասնությունը չէին հավատում հավաքականի հաջողությանը Պորտուգալիայում, նշելով, որ թիմը մեծ ներուժ չունի:

Ֆյոլերի հրաժարականի մասին ափսոսանք է հայտնել Գերմանիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Գերհարդ Մայեր-Վորֆելդերը: Այժմ ֆեդերացիան զբաղված է նոր մարզչի որոնումներով: Գլխավոր մարզչի պաշտոնի գլխավոր թեկնածուն Օտմար Հիտցֆելդն է: «Բավարիայի» նախկին գլխավոր մարզիչը դեռեւ մեկ ամիս առաջ էր առաջարկել իրեն նշանակել հավաքականի գլխավոր մարզիչ: Սակայն չպետք է մոռանալ, որ նա անհաջող ելույթների համար հեռացվել էր «Բավարիայից»: Անկասկած, Հիտցֆելդին լուրջ մրցակից է Հունաստանի հավաքականի գերմանացի մարզիչ Օտտո Ռեհագելը, որի գլխավորությամբ հույները հաջող են հանդես գալիս Պորտուգալիայում: Նշվում են նաեւ Խորստ Խրուբեշն ու Ուլի Շտիլիկեն:

Լարսոնը հանդես կգա «Բարսելոնում»

Շվեդիայի հավաքականի հարձակվող Հենրիկ Լարսոնը, որը հիանալի է հանդես գալիս Եվրոպայի առաջնությունում, հաջորդ մրցաշրջանում կխաղա իսպանական «Բարսելոնում»: Այս մասին տեղեկատվություն է հրապարակել «Մունդո» թերթը: Կատալոնյան ակումբի ղեկավարությունը տեղեկացրել է, որ պատրաստվում է 2 տարվա պայմանագիր կնքել Լարսոնի հետ: Այն կկնքվի Եվրոպայի առաջնության ավարտից հետո: «Բարսելոնին» Լարսոնն անվճար կհասնի, քանի որ շվեդ ֆուտբոլիստի պայմանագրի ժամկետը շոտլանդական «Սելթիկի» հետ արդեն ավարտվել է:

Իտալացիները չեն բողոքել

ՈՒԵՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեն տեղեկացրել է, որ Դանիա-Շվեդիա հանդիպման արդյունքի վերաբերյալ ֆուտբոլի Իտալիայի ֆեդերացիայից ոչ մի բողոք չի ստացվել: Չնայած դրան, Իտալիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ֆրանկո Կարարոն եւ երկրի հավաքականի դարպասապահ Ջանլուիջի Բուֆոնը հայտարարել էին, որ շվեդներն ու դանիացիները նախապես պայմանավորվել էին խաղը 2-2 արդյունքով ավարտելու վերաբերյալ: Այս հայտարարության համար ՈՒԵՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեն կարող է պատժամիջոցներ կիրառել Կարարոյի եւ Բուֆոնի նկատմամբ:

Հակոբյանը մտավ հաջորդ փուլ

Տրիպոլիում գերազանց է խաղում Վլադիմիր Հակոբյանը, որի ելույթն ինձ հիշեցնում է 1999 թ. Լաս Վեգասը, երբ նա աշխարհի առաջնությունում հասավ մինչեւ եզրափակիչ: 1/16 եզրափակիչում նա 1,5–0,5 հաշվով պարտության մատնեց ուկրաինացի Ալեքսանդր Մոիսեենկոյին եւ հաջորդ փուլում կհանդիպի Միխայլ Կրասենկովի հետ, որը նույնպիսի հաշվով հաղթեց Վադիմ Զվյագինցեւին: Լեւոն Արոնյանը, որը հրաշալի է խաղում արագ եւ կայծակնային պարտիաներում, ստիպված կլինի անքուն գիշեր անցկացնել: Պավել Սմիռնովի հետ երկու պարտիաներն էլ ավարտվել են ոչ-ոքի: Մեծ նվիրվածությամբ եւ եռանդով է խաղում Աշոտ Անաստասյանը: Ալեքսանդր Բելյավսկու հետ առաջին պարտիան ավարտվել է ոչ-ոքի: Ցավոք, Սերգեյ Մովսիսյանն առաջին պարտիայում զիջեց Վեսելին Թոփալովին: Դեռ պարտիայից առաջ Սերգեյն ինձ խոստովանեց, որ լավ կանխազգացում չունի:

ԶԱՎԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Տրիպոլի, Լիբիա

Կամային հաղթանակ

Երկու հանդիպումներով մեկնարկեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության 11-րդ տուրը: Բավական հետաքրքրական մրցավեճ ծավալվեց «Արարատի» եւ «Կիլիկիայի» միջեւ: Կիլիկիացիները հանդիպման առաջին եւ վերջին րոպեներին 11 մ հարվածների իրավունք ստացան, որոնք դիպուկ իրացրեց թիմի ռմբարկու Նշան Էրզրումյանը: Սակայն դա բավական չէր հյուրերին հաղթանակ տոնելու համար: Արարատցիները ցուցաբերելով հաղթանակի հասնելու մեծ կամք ու վճռականություն, 3–2 հաշվով շահեցին խաղը: Աչքի ընկան Վահե Թադեւոսյանը (12-րդ րոպե), Արթուր Պետրոսյանը (65) եւ Միեր Ավանեսյանը (80):

Շարունակում է անհաջող հանդես գալ «Շիրակը»: Գյումրիում թիմը 0–1 հաշվով զիջեց «Դինամո-Զենիթին»: Խաղի ելքը վճռեց 20-րդ րոպեին Նիկոլայ Աղասյանի խփած գնդակը:

Այսօր «Հանրապետական» մարզադաշտում կմրցեն «Բանանցն» ու «Միկան», իսկ «Էրեբունի» մարզադաշտում «Կոտայքը» կհյուրընկալի «Փյունիկին»:

Առջեւում կրկին ֆրանսիացիներն են

Քառորդ եզրափակիչ հանդիպումներից առաջ «Ուիլյամ Հիլ» բուքմեքերական կենտրոնը հերթական անգամ գնահատել է մասնակիցների չեմպիոն դառնալու հնարավորությունները: Նախկինի պես բոլորից բարձր է գնահատվում Ֆրանսիայի հնարավորությունը՝ 9-4: Մյուս հավաքականների ցուցանիշներն այսպիսին են՝ Անգլիա եւ Հոլանդիա՝ 9-2, Չեխիա՝ 5-1, Պորտուգալիա՝ 13-2, Շվեդիա՝ 11-1, Դանիա՝ 12-1, Հունաստան՝ 40-1:

Հոլանդիան չեխերին գումար չի առաջարկել

Հոլանդիայի առեւտրական պալատը հերքել է լրատվամիջոցներում տարածված այն լուրը, թե իբր գերմանացիների նկատմամբ հաղթանակի համար չեխերին 4 մլն եվրո պարգեւավճար է խոստացել: Հոլանդական լրատվամիջոցներից մեկը վկայակոչելով առեւտրական պալատի մամուլի քարտուղար Նոյֆելդին, տեղեկատվություն էր հրապարակել վերը նշված պարգեւավճարի վերաբերյալ: Թերթում նշված էր, որ մոտ 40 հոլանդական ընկերություններ, որոնք Չեխիայում լայն սպառման շուկա ունեն, հաղթանակի դեպքում ֆուտբոլիստների բանկային հաշիվներին կփոխանցեն գումարները, ընդ որում ավելի շատ գումար կստանան գերմանացիների դարպասը գոլ խփած խաղացողները: Բացի այդ, թերթը նշել էր, որ երկու հավաքականների քառորդ եզրափակիչ դուրս գալը մեծ օգուտ կբերի երկու երկրների տնտեսությանը: Այս առնչությամբ առեւտրական պալատի գլխավոր քարտուղար Միսյա դեն Հանը տեղեկացրել է, որ ինչ-որ մեկն անհաջող կատակ է արել՝ ներկայանալով որպես մամուլի քարտուղար: Առեւտրական պալատում Նոյֆելդ ազգանունով անձնավորություն չի աշխատում եւ մամուլի քարտուղարի պաշտոն էլ գոյություն չունի, հետեւաբար պարգեւավճարի մասին խոսելն էլ ավելորդ է:

Հույներին պարգեւավճար է խոստացված

Հունաստանի սպորտի փոխնախարար Գեորգիոս Օրֆանոսը հայտարարել է, որ քառորդ եզրափակիչ մտնելու համար ազգային հավաքականը կպարգեւատրվի 1 մլն եվրոյով: Իսկ ահա, երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիան պատրաստ է կրկնակին վճարել, եթե հույներին հաջողվի մտնել կիսաեզրափակիչ:

Անկարգություններ Համբուրգում

Համբուրգի իշխանությունները որոշել էին լավ նվեր մատուցել ֆուտբոլասերներին՝ քաղաքի կենտրոնական հրապարակում տեղադրելով մեծ հեռուստաէկրան, որի վրա ցուցադրվում էր Չեխիա-Գերմանիա հանդիպումը: Սակայն գերմանացիների պարտությունը խաղից հետո անկարգությունների տեղիք տվեց: Հրապարակում գտնվող մոտ 150 ֆուտբոլային խուլիգաններ ջարդուփշուր են արել ծաղկամանները, շրջել աղբամանները: Ընդհարումների հետեւանքով տուժել է մեկ լրագրող: Ոստիկանությունը ձերբակալել է անկարգությունների 23 մասնակիցների:

Ընդհանրապես, ի տարբերություն նախորդ առաջնությունների, Պորտուգալիայում անցկացվող մրցաշարն ընդհանուր առմամբ առայժմ անցնում է առանց լուրջ բախումների: Ճիշտ է, գրանցվել է մեկ ողբերգական դեպք: Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, դանակի հարվածից մահացել էր 27-ամյա անգլիացի Ստեֆան Սմիթը: Անգլիա-Պորտուգալիա քառորդ եզրափակիչ հանդիպումից առաջ նախատեսվում էր վերջինիս հիշատակը հարգել մեկ րոպե լռությամբ, սակայն ՈՒԵՖԱ-ն արգելել էր այդ արարողությունը: Անգլիացիները որոշել էին խաղադաշտ դուրս գալ սեւ թեւկապներով: Ի դեպ, չորեքշաբթի օրն Ալգարվեում դանակահարվել էր եւս մեկ անգլիացի՝ 19-ամյա երկրպագու, որի կյանքին վիրահատությունից հետո այլեւս վտանգ չի սպառնում:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Վերստուգող հանձնաժողովի եզրակացություն

«Է.Պ.Գ.» էջմիածնի պահածոների գործարան» ԲԲԸ բաժնետէրերին

Վերստուգման ընթացքում դիտարկուել են կիրառուող հաշուապահական հաշուառման սկզբունքները, ընկերութեան կառավարման մարմինների աշխատանքը, ինչպէս նաեւ ֆինանսական փաստաթղթերի կազմման գնահատումը: Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշուետւութիւնները բոլոր էական մասերով արժանահաւատ են եւ ճշտութեամբ են արտացոլում ընկերութեան 2003 թ. տարեկան գործունէութեան ֆինանսական վիճակը եւ դրամական հոսքերը, հաշուապահական հաշուառումը վարւում է համաձայն ՀՀՀՀՍ-ի: Կառավարման մարմինների աշխատանքը գնահատել բաւարար:

Վերստուգող հանձնաժողովի նախագահ Ա. Մկոյան

Աուդիտորական եզրակացություն

«էջմիածնի պահածոների գործարան» բաց բաժնետիրական ընկերութեան բաժնետէրերին

Մեր կողմից իրականացուել է «էջմիածնի պահածոների գործարան» ԲԲԸ (այսուհետեւ՝ ընկերութիւն) առ 31.12.03 թ. հաշուապահական հաշուեկշռի, ինչպէս նաեւ ֆինանսական արդիւնքների, սեփական կապիտալում փոփոխութիւնների եւ դրամական հոսքերի մասին 2003 թ. հաշուետւութիւնների աուդիտ:

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշուետւութիւնները՝ կցված 3-ից 36 էջերում արժանահաւատ են եւ տալիս են ընկերութեան 2003 թ. դեկտեմբերի 31-ի ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդիւնքների, սեփական կապիտալում փոփոխութիւնների եւ դրամական հոսքերի մասին ճշմարիտ եւ իրական պատկերը:

Տնօրէն/բաժնետէր
ԳԱԳԻԿ ԳԱԼՍՏՅԱՆ
15.04.04 թ.

Հաշուապահական հաշուեկշիռ

առ 31 դեկտեմբեր 2003 թ.

էջմիածնի պահածոների գործարան ԲԲԸ

Ակտիվ	Տող	Նախորդ տարուա վերջին	Հաշուետու տարուա վերջին
1	2	3	4
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	010	208301	181143
Ոչ նյութական ակտիվներ	030	31	28
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ,այդ թվում	070	458	458
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	080	208790	181629
II. Ընթացիկ ակտիվներ			
Նյութեր	090	5427	5711
Արագամաշ առարկաներ	110	116	104
Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով	160	72	69
Այլ դեբիտորական պարտքեր	180	140	207
Դրամական միջոցներ եւ դրանց համարժէքներ	200	780	30
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	220	6535	6121
Հաշուեկշիռ		215325	187750

Պասսիվ	Տող	Նախորդ տարուա վերջին	Հաշուետու տարուա վերջին
1	2	3	4
III. Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալի զուտ գումարը	240	20390	20390
Էմիսիոն եկամուտ	250		
Վերագնահատումից եւ վերաչափումից եկամուտ	260	332823	332823
Կուտակված շահույթ	270	(150507)	(181213)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	300	202706	172000
IV. Ոչ ընթացիկ պարտաւորութիւններ			
Երկարաժամկէտ բանկային վարկեր եւ փոխառութիւններ	310	10188	15268
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտաւորութիւններ	360	10188	15268
V. Ընթացիկ պարտաւորութիւններ			
Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով	390	41	18
Ստացված ընթացիկ կանխավճարներ	400		
Կարճաժամկէտ կրեդիտորական պարտքեր բյուջէին	410	548	211
Կարճաժամկէտ կրեդիտորական պարտքեր	420	463	66
պարտադիր սոց. ապահովման գծով			
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի եւ աշխատակիցների այլ կարճաժամկէտ հատուցումների գծով	430	1379	187
Ընդամենը ընթացիկ պարտաւորութիւններ	490	2431	482
Հաշուեկշիռ	500	215325	187750

Ղեկավար՝ Ռ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Գլխավոր հաշուապահ՝ Ն. ԿԱՐԵՅԱՆ

էջմիածնի պահածոների գործարան ԲԲԸ

Ֆինանսական արդիւնքների մասին հաշուետւութիւն

2003 թ.

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Նախորդ տարի	Հաշուետու տարի
1	2	3	4
Վարչական ծախսեր	050	(49078)	(30921)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայութիւնների իրացումից շահույթ (վնաս)	060	(49078)	(30921)
Գործառնական այլ եկամուտներ, այդ թվում	070		495
Գույքագրումից աւելցուկ	071		495
Գործառնական այլ ծախսեր, այդ թվում	080	(1399)	(1036)
Տույժեր	081	(1145)	
Հաշվային պլանի փոխարկման ծախսեր	082	(254)	
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090	(50477)	(30426)
Ֆինանսական ծախսեր՝ գույքահարկ եւ հողի հարկ	100	(1015)	
Այլ ոչ գործառնական շահույթ (վնաս), այդ թվում	130	2167	756
Հիմնական միջոցների վաճառք	131	1829	
Սովորական գործունէութիւնիցշահույթ (վնաս)	140	(49325)	(30706)
Արտասովոր դէպքերից շահույթ (վնաս)150			
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	160	(49325)	(30706)
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	180	(49325)	(30706)

Ղեկավար՝ Ռ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Գլխավոր հաշուապահ՝ Ե. ԿԱՐԵՅԱՆ

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ

Հունիսի 25-ին, ժամը 19:00-ին

Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝

Էդուարդ Թոփչյան

Մենակատար՝ **Տիգրան Մեսրոպյան**, դաշնամուր

Դիրիժոր՝ **Ալեքսանդր Տրեգեր** (ԱՄՆ)

Ծրագրում՝ Բեռնսթայն՝ «Կանդիդ» նախերգանք, Բեթհովեն՝ Դաշնամուրի կոնցերտ թիվ 2, Դվորժակ՝ Սիմֆոնիա թիվ 8

2003/2004 համերգաշրջանի հովանավոր՝ ՀԲԸՄ

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA LOG ON TO **www.azg.am,** IN ARMENIAN, RUSSIAN, ENGLISH AND TURKISH

CONVERSE BANK

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ հայտարարում է մրցույթ՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների եւ ավտոմատացման բաժնի պետի թափուր հաստիքի համար:

Մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են.

* Համապատասխան աշխատանքային փորձ, նվազագույնը՝ 3 տարի,
* Կազմակերպչական ունակություններ,
* Համակարգչային ադմինիստրավորում,
* Կապի միջոցների աշխատանքի իմացություն:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ հուլիսի 7-ը:

Դիմել «Կոնվերս բանկի» գլխամաս՝ Վազգեն Սարգսյան 26 հասցեով, կամ զանգահարել

54-54-16 հեռախոսահամարով:

ARMENTEL

«Արմենտել» ՀՁ-ն կրկին տեղեկացնում է բոլոր շահագրգիռ կողմերին

Վերջին ժամանակներս հաճախացել են դէպքերը, երբ բաժանորդները դիմում են «Արմենտել» ՀՁ-ին՝ մի շարք երկրներ կայացած խոսակցութիւնների համար իրենց հաշիվներ ներկայացնելու բողոքներով: Այդպիսի երկրներից են Լիխտենշտեյն, Կուկի կղզիներ, Հոնկոնգ եւ այլ էկզոտիկ կղզիներ:

Կրկին տեղեկացնում ենք, որ բաժանորդներն այդ երկրների հետ կապվում են ինտերնետ ցանցից օգտվելու ժամանակ, ավտոմատ բացվող ծրագրերի միջոցով:

Լիազորված ենք հայտնել, որ «Արմենտելը» չի վերահսկում միջազգային ինտերնետ ցանցը եւ ի զորու չէ ինտերնետ ցանցից օգտվողներին զերծ պահել նման ավտոմատ հեռախոսային միացումներից: Նման թյուրիմացություններից զերծ մնալու հնարավորությունը միջազգային ելից զանգերի արգելափակումն է (կողպումը), որի հնարավորություն ունեն բոլոր թվային կայանների բաժանորդները: Ուստի կրկին խնդրում ենք Ձեզ օգտվել միջազգային ելից զանգերի արգելափակման հնարավորությունից:

Արգելափակման կարգի վերաբերյալ տեղեկատվություն կարող եք ծեռք բերել «Արմենտելի» բոլոր բաժանորդային սպասարկման կետերից, «Արմենտելի» ինտերնետային էջից, ինչպես նաեւ ինտերնետ ծառայություն մատուցող կազմակերպություններից:

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարությունը մշակույթի պահպանման, զարգացման եւ տարածման 2005-2008 թթ. պետական եռամյա ծրագրի լրամշակման եւ վերջնական տարբերակի կազմման նպատակով ստեղծագործական միություններից, մշակույթի բնագավառում գործունեություն իրականացնող հասարակական կազմակերպություններից, գիտական եւ մշակութային կրթական հաստատություններից ընդունում է հայտեր (առաջարկություններ, կարծիքներ, նպատակային ծրագրեր)՝ հետեւյալ ոլորտների վերաբերյալ.

1. Արվեստ
   ա) թատերարվեստ
   բ) երաժշտարվեստ
   գ) կերպարվեստ
   դ) ժողովրդական արվեստ եւ բանահյուսություն
   ե) կրկեսային արվեստ
   զ) պարարվեստ
2. Կինոարվեստ
3. Գեղարվեստական կրթություն՝
   ա) արվեստների ուսուցում
   բ) գեղագիտական դաստիարակություն
4. Գրահրատարակչական գործ
5. Թանգարաններ
6. Գրադարաններ
7. Մշակութային զբոսաշրջություն

Հայտերը ներկայացնել մինչեւ 2004 թ. հուլիսի 6-ը:

Հայտերը կքննարկվեն հուլիսի 7-14-ը: Արդյունքների մասին հայտատուին կտեղեկացվի լրացուցիչ:

Հայտերը ներկայացնել հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան, 375010, Կառավարական 3 տուն, ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարության աշխատակազմի մշակութային քաղաքականության վարչության պետական ծրագրերի, մշակութային համագործակցության, կրթության եւ գիտության բաժին, հեռախոս՝ (+374 1) 52-19-72, ֆաքս՝ (+374 1) 52-39-22, E-mail: mincult@xter.net

«ԻՄԱՍՏԱՍԵՐ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

հայտարարում է ընդունելություն 8, 9, 10-րդ դասարանների ֆիզիկամաթեմատիկական, տնտեսագիտական, բնագիտական եւ հումանիտար հոսքերում:

Բարձր առաջադիմությամբ օժտված դիմորդները կազատվեն վարձավճարից:

Շրջանավարտների՝ առանց ընդունելության քննությունների բուհ ընդունվելու արտոնություններին եւ այլ մանրամասների ծանոթացեք տեղում:

Դիմումներն ընդունվում են ամեն օր, ժամը 10:00-17:00-ը:

Հասցեն՝ Խանջյան 3, Խաչատուր Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ թիվ 1 մասնաշենքի 2-րդ հարկ:

Հեռ.՝ 52-25-33, 52-23-93, (09) 40-72-39:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 24.06.2004 Գինը՝ 100 դրամ